

Verlag over de taskforce inzake
subsidiariteit, evenredigheid
en minder en efficiënter optreden

Leden van de taskforce (De heer Jaak Madison vervangt het aangewezen lid, de heer Toomas Vitsut. Hij is lid van het parlement van Estland en vicevoorzitter van de Conservatieve Volkspartij van Estland).

Voorwoord van de voorzitter van de taskforce

Het Witboek over de toekomst van Europa heeft geleid tot een grondige reflectie op het Europa dat wij nodig hebben. Dit zal uitmonden in de bijeenkomst van de leiders in Sibiu in mei 2019. De werkzaamheden van de taskforce moeten worden gezien als onderdeel van deze bredere discussie en ik hoop dat dit verslag en de erin opgenomen aanbevelingen een bijdrage kunnen leveren aan het lopende debat.

De Verdragen geven de instellingen van de EU geen blanco cheque om te doen wat ze willen. Subsidiariteit en evenredigheid zijn de praktische instrumenten die ervoor moeten zorgen dat de Unie niet doet wat de lidstaten of regionale en lokale overheden zelf beter kunnen doen en om het optreden van de Unie te richten op de gebieden waar zij werkelijk meerwaarde kan bieden. We hebben beide beginselen nodig en we moeten ze actief, collectief en in dezelfde geest toepassen als we willen dat ze werken zoals onze burgers dat verwachten.

Er zijn in de EU momenteel 41 kamers van nationale parlementen, 74 regionale wetgevende vergaderingen, zo'n 280 regio's en 80 000 lokale overheden. Al deze partijen zijn rechtstreeks betrokken bij de toepassing van het EU-beleid in de praktijk. Meer systematische aandacht voor hun punten van zorg en hun praktische ervaring is nodig

om beleid tot stand te brengen dat goed functioneert en rekening houdt met de aard en de identiteit van al onze verschillende naties, regio's en lokale gemeenschappen. Meer inspraak in de manier waarop zaken worden geregeld zal onze nationale parlementen en lokale en regionale overheden hopelijk in staat stellen effectiever op te treden als ambassadeurs en pleitbezorgers van de Europese Unie.

Tot slot is dit verslag – een gezamenlijke inspanning van de leden van het Europees Comité van de Regio's, nationale parlementen en de Europese Commissie – geen doel op zich. Het is het begin van een proces om onze procedures meer open te stellen voor het lokale en regionale niveau en om de wetgeving van de Unie beter te laten werken voor haar burgers. Hoewel dit verslag aan voorzitter Juncker is gericht, is het de taak van het Europees Parlement, de Raad, het Europees Comité van de Regio's, het Europees Economisch en Sociaal Comité, de nationale parlementen, de regionale parlementen en de lokale en regionale overheden om het verslag van de taskforce te bestuderen en erop te reageren.

Frans Timmermans, voorzitter van de Taskforce inzake subsidiariteit, evenredigheid en minder en efficiënter optreden. Brussel, 10 juli 2018.

Samenvatting

De taskforce is zeven keer bijeengekomen om van gedachten te wisselen over de drie taken die voorzitter Juncker in zijn besluit tot oprichting van de taskforce noemt. Op basis van de gevoerde besprekingen, een openbare hoorzitting en de input van tal van belanghebbenden is de taskforce tot een aantal algemene conclusies gekomen. In dit verslag worden negen aanbevelingen gedaan en worden concrete acties voorgesteld aan de nationale parlementen, de nationale, regionale en lokale overheden, het Europees Parlement, de Raad, het Europees Comité van de Regio's en de Europese Commissie.

Conclusies van de taskforce:

- De Unie dient belangrijke nieuwe uitdagingen aan te pakken op gebieden waar zij meerwaarde heeft, zoals veiligheid, defensie en migratie, en dient haar optreden op andere gebieden als klimaatverandering en innovatie te intensiveren. Aangezien dit moet gebeuren met beperkte middelen, is er duidelijk behoefte op Europees niveau om na te denken over welke activiteiten prioriteit moeten krijgen en hoe beschikbare middelen efficiënter kunnen worden ingezet.
- Wat nodig is, is een nieuwe manier van werken om de huidige beleidsvormingsprocessen te verbeteren en de Unie in staat te stellen haar middelen efficiënter te gebruiken. Hierdoor zullen plaatselijke en regionale overheden en nationale parlementen effectiever kunnen bijdragen aan de beleidsvorming, de opstelling van (nieuwe) wetgeving en de inachtneming van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid.
- Deze nieuwe manier van werken vereist een gemeenschappelijke visie op subsidiariteit en evenredigheid en een grotere betrokkenheid van alle belanghebbenden en met name nationale, lokale en regionale overheden, die vaak een specifieke rol spelen bij de uitvoering van de EU-wetgeving in de praktijk. Zulke "actieve subsidiariteit" moet bij de betrokken partijen de eigen inzet en het begrip van wat de EU doet bevorderen.
- Er dient een modeltabel te worden opgesteld aan de hand waarvan de Europese Commissie, de nationale en regionale parlementen, het Europees Comité van de Regio's en het Europees Parlement en de Raad subsidiariteit en evenredigheid gedurende het gehele besluitvormingsproces consequenter kunnen beoordelen.
- De nieuwe werkmethode dient te worden toegepast op het bestaande corpus van Uniewetgeving en op nieuwe politieke initiatieven, en voortbouwend op haar ervaring met de vereenvoudiging van wetgeving dient de Europese Commissie een proces op te zetten om dit te doen. De taskforce heeft besloten speciale aandacht te geven aan de inbreng van tal van belanghebbenden om snel een diepgaande reflectie op gang te brengen over de vraag welke onderdelen van de wetgeving relevant zouden kunnen zijn voor een evaluatie vanuit het oogpunt van subsidiariteit, evenredigheid, de rol van lokale en regionale overheden en de wetgevingsdichtheid, met de mogelijkheid om wetgeving waar nodig te herzien of in te trekken.
- Aangezien de EU op alle bestaande activiteitsgebieden meerwaarde biedt, heeft de taskforce geen uit de Verdragen voortvloeiende bevoegdheden of beleidsterreinen aangewezen die geheel of gedeeltelijk definitief aan de lidstaten moeten worden teruggegeven.
- De werkzaamheden van de taskforce zullen door alle hierboven genoemde instellingen en organen moeten worden voortgezet. De eerste stappen zullen bestaan uit de follow-up in de State of the Union-toespraak in september 2018, de conferentie van het Oostenrijks voorzitterschap in Bregenz in november en de Europese top van regio's en steden in Boekarest in maart 2019. Het verslag van de taskforce moet een stevige basis bieden voor verdere besprekingen over de wijze waarop de in dit verslag vervatte acties en aanbevelingen moeten worden uitgevoerd.

Inhoudsopgave

1. Verzoek van voorzitter Juncker	6
2. Belangrijkste reflecties: een nieuwe manier van werken	7
3. Werkzaamheden van de taskforce	10
3.1. Een beter begrip van subsidiariteit en benadering van evenredigheid	10
3.2. Nationale parlementen en een doeltreffendere subsidiariteitscontrole	12
3.3. Betere betrokkenheid van nationale, regionale en lokale overheden bij de beleidsvorming	14
3.3.1. Aanpak van de Commissie ten aanzien van raadpleging van en gedachtewisseling met lokale en regionale overheden over haar activiteiten en werkprogramma	14
3.3.2. Effectbeoordelingen, voorstellen en uitvoeringsplannen van de Commissie	16
3.4. De wetgevingsprocedure	17
3.5. Efficiënter handelen	19
3.5.1. Evaluatie en verbetering van bestaande wetgeving	19
3.5.2. Meer aandacht voor een betere uitvoering van wetgeving	21
Bijlage I Leden van de taskforce	22
Bijlage II Werking van de taskforce en input van belanghebbenden	23
Bijlage III Juridische en beleidsachtergrond voor de werkzaamheden van de taskforce	27
Bijlage IV Belangrijkste documenten van de leden van de taskforce	31
Bijlage V Gemeenschappelijke beoordeling van de naleving van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid	32
Bijlage VI Bijdragen van belanghebbenden die een herziening van wetgeving en voorstellen suggereren	35

1. Verzoek van voorzitter Juncker

Na de verklaring in Rome op de zestigste verjaardag van de Europese Unie, heeft president Juncker een openbaar debat over de toekomst van Europa op gang gebracht. In het door de Commissie gepubliceerde [Witboek over de toekomst van Europa](#)¹ worden mogelijke wegen voor de toekomstige Unie van 27 lidstaten uitgestippeld. In het Witboek worden vijf illustratieve scenario's geschetst voor hoe de Unie zich zou kunnen ontwikkelen, afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt, zonder dat daarbij een bijzondere voorkeur wordt uitgesproken.

De Commissie heeft duidelijk gemaakt dat geen van deze scenario's een gedetailleerde blauwdruk voor de toekomst van Europa vormt en dat het eindresultaat ongetwijfeld zal verschillen van elk afzonderlijk scenario. In de intentieverklaring aan het Europees Parlement en de Raad van 2017² heeft voorzitter Juncker al een routekaart van de Unie (scenario 6) gepresenteerd die gebaseerd is op de drie beginselen die de Unie moeten verankeren: vrijheid, gelijkheid en de rechtsstaat. Om er toch voor te zorgen dat alle scenario's volledig worden onderzocht, heeft de voorzitter in zijn State of the Union-toespraak van 12 september ook de oprichting van een taskforce voor scenario 4 – *“Minder en efficiënter optreden”* – aangekondigd³. In dit scenario zou de Unie haar aandacht en beperkte middelen concentreren op een beperkt aantal gebieden, zodat zij op de gekozen prioritaire gebieden snel en doortastend kan optreden.

De taskforce zelf werd formeel opgericht op 14 november 2017⁴ onder voorzitterschap van de eerste vicevoorzitter Frans Timmermans en bestond uit drie leden van de nationale parlementen van Oostenrijk, Bulgarije en Estland en drie leden van het Europees Comité van de Regio's. Het Europees Parlement werd ook uitgenodigd om drie leden voor te dragen, maar heeft dat niet gedaan⁵. Informatie over de zeven leden van de taskforce is te vinden in bijlage I.

De leden van de taskforce zijn op persoonlijke titel benoemd. Als zodanig vertegenwoordigden zij niet de standpunten of meningen van een bepaald orgaan of een bepaalde instelling met betrekking tot de werkzaamheden van de taskforce. Het stond de leden vrij om bij te dragen aan alle aspecten van het mandaat van de taskforce en niet alleen aan kwesties die van direct belang zijn voor de instellingen waarin zij werken.

In artikel 3 van het besluit van de voorzitter tot oprichting van de taskforce worden de drie taken a) tot en met c) genoemd die de taskforce in het kader van zijn werkzaamheden verzocht werd uitvoeren:

- a) **betere toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid in het werk van de instellingen van de Unie, met name bij de voorbereiding en uitvoering van de wetgeving en het beleid van de Unie;**
- b) **identificatie van beleidsterreinen waarop de bevoegdheid voor besluitvorming en/of uitvoering in de loop van de tijd geheel of gedeeltelijk of definitief aan de lidstaten kan worden teruggegeven;**
- c) **identificatie van manieren om regionale en lokale overheden beter te betrekken bij de voorbereiding en de follow-up van het beleid van de Unie.**

De taskforce is verzocht zijn bevindingen uiterlijk op 15 juli 2018 aan de voorzitter van de Europese Commissie voor te leggen. De taskforce heeft transparant gewerkt en heeft via zijn speciale website input van het maatschappelijk middenveld ontvangen, die een belangrijke bijdrage aan zijn beschouwingen vormde⁶. Ook heeft de taskforce het Europees Parlement, de Raad en de Conferentie van in communautaire aangelegenheden gespecialiseerde organen op de hoogte gehouden van zijn werkzaamheden. Daarnaast heeft de taskforce een openbare hoorzitting gehouden om de meningen van de belangrijkste belanghebbenden te horen⁷. In bijlage II is beschreven hoe de taskforce heeft gewerkt en welke input hij heeft ontvangen van burgers en andere geledingen van het maatschappelijk middenveld.

In de rest van dit verslag worden de werkzaamheden van de taskforce gepresenteerd, die moeten worden gezien tegen de achtergrond van de huidige wettelijke en beleidskaders voor de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid in de Unie. Nadere bijzonderheden hierover zijn te vinden in bijlage III.

¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/white_paper_on_the_future_of_europe_en.pdf

² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/letter-of-intent-2017_nl.pdf

³ http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-17-3165_nl.htm: Gevolgd door werkprogramma COM(2017) 650 van de Commissie van 24.10. 2017: *“Voortbouwend op het werk dat de Commissie al eerder heeft verricht, moeten we ermee doorgaan grote zaken groot aan te pakken. Dit houdt in dat we niet alle aspecten van het dagelijks leven van de burgers moeten reguleren. Wij moeten er serieus over nadenken minder te doen, maar dan wel efficiënter, en bevoegdheden terug te geven aan de lidstaten waar dat zinvol is.”* https://ec.europa.eu/info/publications/2018-commission-work-programme-key-documents_nl

⁴ C(2017) 7810. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-c-7810-president-decision_en_1.pdf

⁵ PV CPG : 11.01.2018; PE-8/CPG/PV/2018-01: http://www.europarl.europa.eu/RegistreWeb/search/simple.htm?leg=&year=&lg=&eurovoc=¤tPage=1&sortAndOrderBy=&fulltext=&reference=&relValue=&codeTypeDocu=CPGPPV&datepickerStart=&datepickerEnd=&autor=&code_auteur=&autInstDesc=&autInst

⁶ https://ec.europa.eu/commission/priorities/democratic-change/better-regulation/task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_en

⁷ https://ec.europa.eu/commission/priorities/democratic-change/better-regulation/task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently/28-may-hearing_en

2. Belangrijkste reflecties: een nieuwe manier van werken

In de loop van zijn werkzaamheden is de taskforce tot vijf algemene conclusies gekomen, die in zijn aanbevelingen zijn verwerkt.

Ten eerste heeft de taskforce ten volle erkend dat er behoefte is aan meer optreden van de Unie om belangrijke nieuwe uitdagingen aan te pakken op gebieden waar de Unie meerwaarde heeft, zoals veiligheid, defensie en migratie, en aan meer inspanningen van de Unie op andere gebieden, zoals klimaatverandering en innovatie. Aangezien dit moet gebeuren met beperkte middelen, is het op Europees niveau duidelijk nodig om na te denken over een prioritering van activiteiten en over een efficiënter gebruik van de beschikbare middelen.

Ten tweede heeft de taskforce geconcludeerd dat het essentieel is – en veel belangrijker dan het vaststellen van de bevoegdheden die aan de lidstaten moeten worden teruggegeven – dat de zwakke punten in de huidige beleidsvormingsprocessen worden weggewerkt. Een belangrijk probleem bij deze processen is dat nationale, regionale en lokale overheden niet voldoende worden betrokken bij, en zich bijgevolg te weinig engageren voor, EU-beleid. De taskforce is van mening dat er een nieuwe werkmethode nodig is om ervoor te zorgen dat de beleidsmaatregelen en -instrumenten van de EU een duidelijke EU-meerwaarde blijven bieden, evenredig blijven en correct worden afgestemd op de maatregelen die ook op nationaal, regionaal en lokaal niveau nodig zijn. Deze nieuwe manier van werken is gebaseerd op een beter gedeeld begrip van subsidiariteit en evenredigheid en een grotere participatie van nationale parlementen en lokale en regionale overheden bij het ontwerpen en uitvoeren van beleid, overeenkomstig het beginsel van meerlagig bestuur. Dit zou ons moeten helpen bij de ontwikkeling van een meer “actieve subsidiariteit” om ervoor te zorgen dat de redenen waarom beleid op EU-niveau wordt uitgevoerd beter worden begrepen en aanvaard en dat alle bestuursniveaus zich uiteindelijk meer voor dat beleid gaan engageren. Er zijn in de EU momenteel 74 regionale wetgevende vergaderingen, ongeveer 280 regio's⁸ en 80 000 lokale overheden, waarvan vele rechtstreeks betrokken zijn bij de toepassing van de wetgeving van de Unie. Hun kennis en ervaring moeten actiever worden gebruikt bij het opstellen van wetgeving. Door deze actoren nauwer bij de beleidsvorming te betrekken, zullen ze beter kunnen uitleggen wat de Unie doet en waarom.

Ten derde zou een beter gedeeld begrip van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid, en een meer gestructureerde en consequente toepassing daarvan tijdens de besluitvormingsprocessen kunnen bijdragen tot het verminderen van een aantal zorgen en frustraties die het standpunt voeden dat de Unie te veel doet. De taskforce is van mening dat subsidiariteitsbeoordelingen niet alleen moeten worden uitgevoerd, maar dat de uitvoering ervan ook moet worden gezien. Dit kan grotendeels worden bereikt door beter gebruik te maken van bestaande mechanismen en instrumenten en door op een meer zichtbare wijze de meerwaarde van het optreden van de Unie beter uit te leggen in gemakkelijk te begrijpen bewoordingen. De taskforce is zich ervan bewust dat de Commissie reeds subsidiariteits- en evenredigheidsanalyses voorlegt ter ondersteuning van haar wetgevingsvoorstellen en van de specifieke rol van de nationale parlementen bij de controle van de conformiteit van nieuwe wetgevingsvoorstellen met het subsidiariteitsbeginsel⁹. De toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid is echter een gedeelde verantwoordelijkheid van alle relevante actoren: de nationale parlementen, het Europees Parlement, de Raad, het Europees Comité van de Regio's en de Europese Commissie. De taskforce wijst erop dat de Verdragen geen precieze definitie van subsidiariteit meer bevatten

sinds de herziening van het desbetreffende protocol bij het Verdrag van Amsterdam. De taskforce pleit daarom voor een gezamenlijke en pragmatische aanpak bij de beoordeling van subsidiariteit en evenredigheid aan de hand van een gemeenschappelijke beoordelingstabel om te komen tot een gemeenschappelijk begrip en een effectievere toepassing van deze beginselen door alle organen en instellingen bij de voorbereiding van nieuwe wetgeving.

Ten vierde was de taskforce van mening dat de EU-wetgeving op sommige gebieden wellicht te “dicht” of te complex is geworden. In het geval van richtlijnen wordt niet langer voldoende ruimte gelaten voor besluitvorming op andere niveaus, of voldoende flexibiliteit om wetgeving uit te voeren rekening houdend met nationale eigenheden. De taskforce was zich ervan bewust dat dit om een aantal redenen het geval kan zijn, waaronder een gebrek aan vertrouwen tussen de lidstaten onderling en tussen de lidstaten en de instellingen van de Unie. Dit draagt er ook toe bij dat er minder wordt vertrouwd op wederzijdse erkenning van verschillende nationale benaderingen als een doeltreffend beleidsinstrument¹⁰. De taskforce was zich ook bewust van het feit dat er belangrijke afwegingen zijn. Om de naleving van de EU-wetgeving en de totstandbrenging van een gelijk speelveld op de interne markt te waarborgen, kan het nodig zijn eerder prescriptieve wetgeving vast te stellen, met een beperkte flexibiliteit, niet alleen voor lokale en regionale overheden maar ook voor bedrijven. Bijvoorbeeld de naleving van de strikte boekhoudregels voor uitgaven in het kader van de uitgavenprogramma's van de Unie. Elke poging om de kwestie van regelgevingsdichtheid aan te pakken door de wetgeving te wijzigen, zou daarom zorgvuldig moeten worden afgestemd en uitgevoerd in overeenstemming met de beginselen van betere regelgeving, met inbegrip van een raadpleging van de betrokkenen en een grondige evaluatie om ervoor te zorgen dat de problemen goed worden begrepen¹¹. De taskforce raadt de Commissie dan ook aan een proces op gang te brengen om een dergelijk initiatief uit te voeren, mogelijk voortbouwend op het bestaande Refit-programma (programma voor gezonde en resultaatgerichte regelgeving) van de Commissie om de wetgeving te vereenvoudigen en onnodige regelgevingslasten te verminderen. Om de reflectie over dit proces op gang te brengen, vestigt de taskforce de aandacht op suggesties voor een dergelijke evaluatie die door leden van de taskforce en door verschillende belanghebbenden bij de taskforce zijn ingediend. Dit zou uiteindelijk kunnen leiden tot een herziening of intrekking van bestaande wetgeving waar nodig. Na bestudering van de kwestie is de taskforce echter tot de conclusie gekomen dat de EU op alle bestaande activiteitsgebieden meerwaarde biedt. Derhalve heeft de taskforce geen bevoegdheden of beleidsterreinen aangewezen die geheel of gedeeltelijk definitief aan de lidstaten moeten worden teruggegeven. De taskforce is dan ook van mening dat dit aspect van scenario 4 van het Witboek over de toekomst van Europa niet de beste weg vooruit is.

Tot slot is de taskforce van mening dat zijn bevindingen niet het einde van een proces moeten zijn, maar eerder het begin van een actiever engagement van alle EU-instellingen en nationale, regionale en lokale overheden voor de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid. Hierbij moet worden voortgebouwd op en moet werk worden gemaakt van de aanbevelingen en acties van de taskforce die in dit verslag worden gepresenteerd. De taskforce ziet uit naar de reactie van de voorzitter van de Europese Commissie en naar verdere bespiegelingen over deze kwesties op de conferentie van het Oostenrijks voorzitterschap in Bregenz in november 2018 en op de Europese top van regio's en steden in Boekarest in maart 2019.

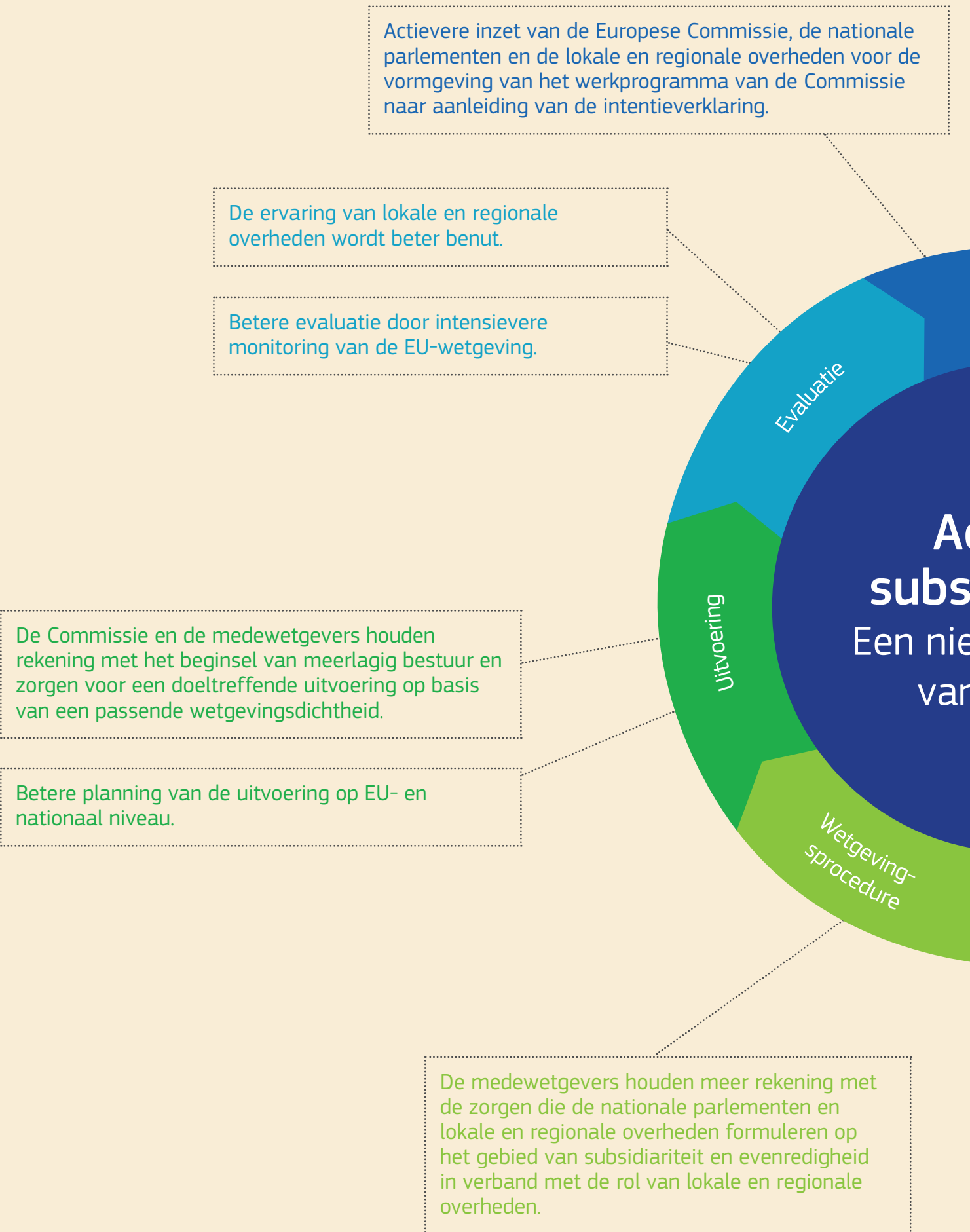
⁸ Eurostat: 281 NUTS 2-regio's op 1 januari 2018: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/background>

⁹ Protocol nr. 2 bij het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

¹⁰ Zie de notulen van de vergadering van de taskforce van 15 maart 2018: <https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/tf-minutes-meeting-15-march-2018.pdf>

¹¹ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how_en

Schematisch overzicht van de nieuwe manier van werken

3. Werkzaamheden van de taskforce

De taskforce heeft tijdens zijn vergaderingen de drie taken a), b) en c) van het mandaat van voorzitter Juncker besproken en presenteert hieronder de resultaten van zijn werkzaamheden volgens de verschillende fasen van het beleidsvormingsproces, te beginnen met de behoefte aan een gemeenschappelijke aanpak bij de beoordeling van subsidiariteit en evenredigheid.

3.1. Een beter begrip van subsidiariteit en benadering van evenredigheid

De taskforce wijst erop dat er geen gemeenschappelijke richtsnoeren bestaan om de inhoud van ontwerpen van wetgevingshandelingen of andere beleidsmaatregelen en programma's te toetsen aan de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid. De Commissie heeft haar eigen gedetailleerde richtsnoeren opgesteld en het Europees Comité van de Regio's maakt gebruik van een tabel als leidraad bij de beoordeling van de subsidiariteit. Elk nationaal parlement hanteert zijn eigen aanpak om deze beoordeling uit te voeren.

Dit heeft onder meer tot gevolg dat nationale parlementen in hun met redenen omklede adviezen vaak kwesties aan de orde stellen die verder gaan dan wat in Protocol nr. 2¹² is voorzien, waardoor de adviezen eerder uiteenlopende beleidsvoorkeuren weerspiegelen dan een beoordeling van de subsidiariteit. Als er aan deze adviezen geen opvolging kan worden gegeven, kan dat een bron van misverstanden en frustratie zijn. Tegelijkertijd wekt het ontbreken van een duidelijke benadering van subsidiariteit in het wetgevingsproces de indruk – mogelijk ten onrechte – dat de kwestie niet op bevredigende wijze wordt aangepakt. Hoewel het in Protocol nr. 2 beschreven subsidiariteitscontrolemechanisme is opgenomen in het Reglement van het Europees Parlement (artikel 42¹³) en het Reglement van orde van de Raad (artikel 19¹⁴) en hoewel in het interinstitutioneel akkoord "Beter wetgeven" het belang van subsidiariteit en evenredigheid wordt benadrukt, was de taskforce niet op de hoogte van procedurele bepalingen betreffende de wijze waarop het Europees Parlement en de Raad de twee beginselen bij hun wetgevend werk benaderen.

De taskforce is ervan overtuigd dat een modelbeoordelingstabel de beoordeling van de subsidiariteit en evenredigheid zichtbaarder en coherenter zou kunnen maken en uiteindelijk zou kunnen bijdragen tot een beter gedeeld begrip van het concept door alle partijen die betrokken zijn bij de beoordeling van deze beginselen in het kader van het besluitvormingsproces. Dit zal hen er uiteraard niet van weerhouden andere punten van zorg aan de orde te stellen dan die welke in de modeltabel voor de beoordeling van de subsidiariteit en evenredigheid zijn opgenomen. De taskforce is van mening dat bij deze benadering nadruk moet worden gelegd op het concept Europese meerwaarde als belangrijkste factor bij de bepaling of de Unie al dan niet dient op te treden – een concept dat ook voor het grote publiek gemakkelijker te begrijpen is. De beoordeling zou ook nuttig kunnen zijn voor het Hof van Justitie met betrekking tot zaken die bij het Hof aanhangig zijn gemaakt. De taskforce stelt een modeltabel voor subsidiariteitsbeoordeling voor (in bijlage V) die als basis kan dienen voor verdere besprekingen tussen de EU-instellingen en nationale en regionale parlementen¹⁵. Op langere termijn zou een overeengekomen gemeenschappelijke beoordelingstabel kunnen worden opgenomen in een toekomstige herziening van het interinstitutioneel akkoord "Beter wetgeven" om een meer gestructureerde basis te bieden voor het gebruik ervan door het Europees Parlement, de Raad en de Europese Commissie.

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A12008E%2FPRO%2F02>

¹³ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+RULES-EP+20170116+TOC+DOC+XML+VO//NL>

¹⁴ <http://www.consilium.europa.eu/en/documents-publications/publications/council-rules-procedure-comments/>

¹⁵ Waar in dit verslag wordt verwezen naar "regionale parlementen" worden hiermee alle regionale parlementen en regionale vergaderingen in de lidstaten bedoeld. Wanneer specifiek wordt verwezen naar regionale parlementen met wetgevende bevoegdheden in de zin van Protocol nr. 2 bij de Verdragen, is dit duidelijk aangegeven.

Aanbeveling 1 van de taskforce

De instellingen en organen van de Unie en de nationale en regionale parlementen dienen een gemeenschappelijke methode (“beoordelingstabel”) te gebruiken om kwesties te beoordelen die verband houden met het subsidiariteitsbeginsel (met inbegrip van de EU-meerwaarde), het evenredigheidsbeginsel en de rechtsgrondslag voor nieuwe en bestaande wetgeving.

Bij deze beoordelingsmethode dienen de criteria van het Protocol betreffende subsidiariteit en evenredigheid, dat oorspronkelijk aan het Verdrag van Amsterdam was gehecht, en de relevante jurisprudentie van het Hof van Justitie in aanmerking te worden genomen. Bij dit verslag is een voorgestelde modelbeoordelingstabel gevoegd.

Tijdens het wetgevingsproces dienen het Europees Parlement en de Raad de subsidiariteit en evenredigheid van wetsontwerpen en de wijzigingen die zij aanbrenge systematisch te toetsen volgens de gemeenschappelijke methode. Zij dienen ten volle rekening te houden met de beoordeling van de Commissie in haar voorstellen en met de (met redenen omklede) adviezen van nationale parlementen en het Europees Comité van de Regio's.

De taskforce is van mening dat de aanbeveling door middel van de volgende acties kan worden uitgevoerd:

- De medewetgevers, de nationale en regionale parlementen, het Europees Comité van de Regio's en de Europese Commissie dienen de modeltabel verder te bespreken met het oog op de bevordering van een beter begrip en een gemeenschappelijke aanpak bij de beoordeling van subsidiariteit en evenredigheid.
- De Commissie dient haar richtsnoeren voor betere regelgeving te herzien om ze in overeenstemming te brengen met de overeengekomen tabel voor de beoordeling van subsidiariteit en evenredigheid. Zij dient de tabel te gebruiken om haar beoordelingen van subsidiariteit en evenredigheid explicieter te presenteren in de effectbeoordeling en/of de toelichting overeenkomstig punt 25 van het interinstitutioneel akkoord “Beter wetgeven” en Protocol nr. 2 bij de Verdragen.
- De nationale en regionale parlementen dienen bij de toepassing van het subsidiariteitscontrolemechanisme, en de medewetgevers dienen tijdens de wetgevingsprocedure, de tabel te gebruiken als basis voor de beoordeling van subsidiariteit en evenredigheid.
- De instellingen en adviesorganen van de EU dienen de Europese meerwaarde van EU-initiatieven te benadrukken en dienen dit aspect beter onder de aandacht van de burgers te brengen.

3.2. Nationale parlementen en een doeltreffendere subsidiariteitscontrole

De nationale parlementen spelen een centrale rol bij het waarborgen van de naleving van het subsidiariteitsbeginsel en kunnen ook een positieve bijdrage leveren aan de inhoud van nieuwe wetgeving. Bij de subsidiariteitsbeoordeling door de nationale parlementen wordt gekeken naar de inhoud van de wetgevingsvoorstellen van de Commissie. Dit draagt bij aan de democratische legitimiteit van de Unie. Tussen 2010 en eind 2017 zijn in het kader van het subsidiariteitscontrolemechanisme 409 met redenen omklede adviezen uitgebracht die 582 stemmen van nationale parlementen vertegenwoordigden. Er zijn tot nu toe drie gelekaartprocedures en geen oranje kaarten geweest. De taskforce heeft opgemerkt dat dit een complex gebied is en heeft nagedacht over verbeteringen die in het huidige systeem zouden kunnen worden aangebracht, alsook over een aantal kwesties waarvoor de Verdragen zouden moeten worden gewijzigd.

Verscheidene leden van de taskforce waren van mening dat het geringe aantal ingeleide gelekaartprocedures aantoont dat het huidige controlemechanisme ondoeltreffend is, en steunen daarom een verlaging van de drempels, waarvoor de Verdragen zouden moeten worden gewijzigd. De taskforce heeft de kwestie besproken en heeft opgemerkt dat het niet duidelijk was dat een verlaging van de huidige drempel voor het inleiden van een gelekaartprocedure van een derde naar een kwart van de beschikbare stemmen veel effect zou hebben op het aantal ingeleide gelekaartprocedures, in de veronderstelling dat de nationale parlementen op vergelijkbare wijze deelnemen aan het subsidiariteitscontrolemechanisme als nu het geval is. Een veel lagere drempel dan een kwart is nodig om het aantal gelekaartprocedures aanzienlijk te verhogen¹⁶, maar het zou vragen doen rijzen over de representativiteit van de geuite punten van zorg. De taskforce onderstreept het belang van een serieuze beleidsdialogo die de legitimiteit van het wetgevingsproces versterkt. Ook roept de taskforce de Commissie op om altijd een uitvoerig, tijdig en openbaar antwoord te geven op de met redenen omklede adviezen van de nationale parlementen, zelfs als er volgens de huidige regels geen gelekaartprocedure wordt ingeleid.

Verscheidene leden hebben ook de kwestie van een “rode kaart” (veto) voor de nationale parlementen aan de orde gesteld, waarvoor de Verdragen zouden moeten worden gewijzigd. De taskforce heeft standpunten gehoord dat dit onbedoelde gevolgen kan hebben, gezien het huidige gebrek aan een gemeenschappelijke interpretatie van de betekenis en reikwijdte van subsidiariteitsbeoordelingen door nationale parlementen. Anderzijds heeft de taskforce nota genomen van de wens van nationale parlementen om ook de positieve bijdrage te onderstrepen die zij aan het Europese proces kunnen leveren via een mechanisme dat hen in staat stelt de Commissie voor te stellen om op te treden – een “groene kaart”. Een dergelijk formeel proces, waarvoor de Verdragen zouden moeten worden gewijzigd, zou gevolgen hebben voor het initiatiefrecht van de Commissie en de rol van het Europees Parlement en de Raad. De taskforce was echter van mening dat de nationale parlementen al genoeg ruimte hebben om de onderlinge coördinatie te versterken teneinde ervoor te zorgen dat hun stem doorklinkt en dat zij voldoende politieke kritische massa hebben om

te worden gehoord. De taskforce moedigt de nationale parlementen daartoe aan en moedigt de Commissie aan om passend op elk dergelijk initiatief te reageren.

De tijd die nationale parlementen hebben om hun met redenen omklede adviezen op te stellen en binnen hun eigen lidstaat overleg te plegen, met name als er regionale parlementen met wetgevende bevoegdheden zijn, is een gevoelige kwestie. Aangezien het Europees Parlement en de Raad geen besluit nemen in de periode waarin de nationale parlementen hun met redenen omklede adviezen uitbrengen, moet deze periode zorgvuldig worden bepaald. Verscheidene leden waren van mening dat de huidige periode van 8 weken moet worden verlengd tot 12 weken. De taskforce heeft opgemerkt dat de Europese Raad dit in het verleden heeft overwogen¹⁷. Zonder de daartoe vereiste wijziging van de Verdragen is de taskforce van mening dat de Commissie de nationale parlementen meer flexibiliteit zou kunnen geven bij het opstellen van hun met redenen omklede adviezen. Een dergelijke flexibiliteit in combinatie met de verwachte grotere consistentie van de subsidiariteitsbeoordelingen op basis van een gemeenschappelijke tabel, een betere communicatie en informatie-uitwisseling tussen de nationale parlementen en lokale en regionale overheden, zou ertoe kunnen leiden dat de gepercipieerde noodzaak om de drempels voor het inleiden van een gele- of oranjekaartprocedure te verlagen, afneemt.

De taskforce heeft ook het feit besproken dat nationale parlementen in hun met redenen omklede adviezen vaak verder gaan dan subsidiariteitskwesties. Dit geeft aanleiding tot misverstanden en frustraties wanneer aan deze punten geen opvolging kan worden gegeven. Hoewel het gebruik van een gemeenschappelijke subsidiariteitstabel als basis voor adviezen van nationale parlementen deze misverstanden zou kunnen helpen voorkomen, waren sommige leden van de taskforce van mening dat het toepassingsgebied van het controlemechanisme en de met redenen omklede adviezen moet worden uitgebreid tot evenredigheid en bevoegdheidsdeling (rechtsgrondslag).

Tot slot is de taskforce van mening dat er behoefte is aan een betere coördinatie en uitwisseling van informatie over met redenen omklede adviezen tussen nationale en regionale parlementen met wetgevende bevoegdheden en andere regionale en lokale overheden. Zo hebben de nationale en regionale parlementen elk eigen platforms voor de uitwisseling van informatie, terwijl de antwoorden van de Commissie op met redenen omklede adviezen op zowel het interparlementaire platform als de website van de Commissie beschikbaar worden gesteld. De nationale parlementen dienen indien passend de regionale parlementen te raadplegen in het kader van het subsidiariteitscontrolemechanisme. Formele wijzigingen van de rollen van en de interactie tussen nationale en regionale parlementen vereisen wijzigingen van de Verdragen en dienen op langere termijn in overweging te worden genomen. Binnen de beperkingen van de huidige Verdragsbepalingen zou een meer gestructureerde maar informele dialoog er echter voor kunnen zorgen dat regionale parlementen met wetgevende bevoegdheden effectiever worden betrokken.

¹⁶ Discussion paper No. 3: Application of subsidiarity and proportionality in the work of the institutions. https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/5-3-2018-2018-tf-discussion-paper-no3-institutional-work_en.pdf

¹⁷ §3 van punt C (Soevereiniteit) van de conclusies van de Europese Raad van 19 februari 2016: <https://www.consilium.europa.eu/media/21787/0216-euco-conclusions.pdf>

Aanbeveling 2 van de taskforce

De Commissie dient de in de Verdragen vastgestelde termijn van 8 weken waarbinnen de nationale parlementen hun met redenen omklede adviezen moeten uitbrengen, flexibel toe te passen.

Bij deze flexibiliteit dient rekening te worden gehouden met gebruikelijke vakantieperiodes en recesperiodes, en de Commissie dient voor zover mogelijk in de gelegenheid te worden gesteld te reageren, binnen acht weken na ontvangst van elk advies.

De Commissie dient in haar jaarverslag over subsidiariteit en evenredigheid op passende wijze rekening te houden met de met redenen omklede adviezen die zij van nationale parlementen ontvangt en met de feedback die zij van regionale parlementen met wetgevende bevoegdheden ontvangt. Zij dient de medewetgevers ook tijdig uitgebreide informatie te verstrekken over voorstellen ten aanzien waarvan belangrijke punten van zorg in verband met de subsidiariteit zijn geuit.

Aanbeveling 3 van de taskforce (Verdragswijziging)

Wanneer de gelegenheid zich voordoet, dient Protocol nr. 2 bij het VEU/VWEU te worden herzien om de nationale parlementen 12 weken de tijd te geven om hun met redenen omklede adviezen op te stellen en in te dienen en zich volledig uit te spreken over subsidiariteit, evenredigheid en de rechtsgrondslag (bevoegdheidstoedeling) van de voorgestelde wetgeving. De nationale parlementen dienen de regionale parlementen met wetgevende bevoegdheden te raadplegen als het voorstel voor EU-wetgeving betrekking heeft op hun bevoegdheden op grond van nationaal recht.

De taskforce is van mening dat de volgende maatregelen, waarvoor de Verdragen niet hoeven te worden gewijzigd, de invloed van nationale parlementen op discussies over subsidiariteit zouden vergroten:

- De Commissie dient rekening te houden met vertragingen bij de toezending van afzonderlijke elementen van complexe wetgevingspakketten aan de nationale parlementen en met gebruikelijke vakantieperiodes wanneer de meeste nationale parlementen met reces zijn.
- De nationale parlementen dienen, met de hulp van het Comité van de Regio's en het REGPEX-platform¹⁸, de regionale parlementen op passende wijze te raadplegen bij het opstellen van hun met redenen omklede adviezen.
- De Commissie dient de met redenen omklede adviezen en opmerkingen die zij van nationale en regionale parlementen met wetgevende bevoegdheden ontvangt op passende wijze in haar jaarverslag over subsidiariteit en evenredigheid te presenteren.
- Als een voorstel aanleiding geeft tot een aanzienlijk aantal met redenen omklede adviezen, dient de Commissie een overzicht op te stellen van de met redenen omklede adviezen van de nationale parlementen – en eventueel opmerkingen van regionale parlementen met wetgevende bevoegdheden – die zij heeft ontvangen. De Commissie dient dit overzicht tijdig ter beschikking te stellen van de medewetgevers gelet op de wetgevingsprocedure.

¹⁸ REGPEX is een subnetwerk van het netwerk voor toezicht op de naleving van het subsidiariteitsbeginsel van het Europees Comité van de Regio's dat openstaat voor parlementen en overheden van regio's met wetgevende bevoegdheden: <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>

3.3. Betere betrokkenheid van nationale, regionale en lokale overheden bij de beleidsvorming

3.3.1. Aanpak van de Commissie ten aanzien van raadpleging van en gedachtewisseling met lokale en regionale overheden over haar activiteiten en werkprogramma

De taskforce wijst erop dat een belangrijke innovatie van het beleid van de Commissie inzake betere regelgeving in 2015 de openstelling van haar beleidsvormingsprocessen voor alle belanghebbenden was. Hoewel dit geleidelijk gebeurt, heeft de taskforce opgemerkt dat de deelname van lokale en regionale overheden aan de raadplegings- en feedbackmechanismen van de Commissie over het algemeen laag is. Sinds medio 2016 zijn voor alle feedbackmechanismen samen bijna 9 000 reacties van belanghebbenden ontvangen, maar minder dan 1 % daarvan was afkomstig van lokale en regionale overheden. Ook de bijdragen van lokale en regionale overheden aan effectbeoordelingen en evaluaties lijken klein.

De taskforce erkent dat niet alle lokale en regionale overheden over de capaciteit en de middelen beschikken om aan deze activiteiten deel te nemen. Toch is de taskforce van mening dat er meer moet worden gedaan om hun deelname aan te moedigen gezien de in het Verdrag neergelegde verplichting om de nationale identiteit van de lidstaten die in hun regionale en lokale bestuursstructuren besloten ligt te eerbiedigen en gezien hun rol en verantwoordelijkheid bij de uitvoering van Nieuwetgeving¹⁹. Gezien de diversiteit van lokale en regionale overheden en hun uiteenlopende capaciteit om deel te nemen, dienen processen en instrumenten ter bevordering van hun deelname eenvoudig en uitvoerbaar te zijn en dienen ze bestaande netwerken en platforms optimaal te benutten. De taskforce was verheugd over het feit dat de Commissie zich er onlangs toe heeft verbonden openbare raadplegingen over belangrijke initiatieven in alle officiële talen beschikbaar te stellen ter verbetering van de toegankelijkheid.

Als volgende stap was de taskforce van mening dat bij algemene raadplegingen rekening dient te worden gehouden met de eigenheid van lokale en regionale overheden in vergelijking met andere belanghebbenden. De taskforce was ook van mening dat zinnigere feedback van de instellingen van de Unie bevorderlijk zou zijn voor de deelname van lokale en regionale overheden. De taskforce stelt ook voor om lokale en regionale overheden waar nodig gericht te raadplegen om hun specifieke rol te erkennen.

De taskforce verwelkomt ook de uitgebreide samenwerking van deze Commissie met de nationale parlementen²⁰ en heeft de Commissie aangemoedigd hierop voort te bouwen en nog nauwer samen te werken met nationale parlementen, lokale en regionale autoriteiten en het maatschappelijk middenveld bij de ontwikkeling van beleid. Om praktische redenen en gezien de beperkte middelen is het onwaarschijnlijk dat dit elk jaar voor alle nieuwe initiatieven kan worden gedaan, en dus dient de Commissie te overwegen om deze aanpak alleen voor haar belangrijkste initiatieven toe te passen. Een goed voorbeeld is de promotietour voor de energie-unie ("Energy Union Tour"), waarbij de Commissie een intensieve dialoog is aangegaan

met overheden, nationale parlementen, het Europees Parlement, sociale partners, vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en niet-gouvernementele organisaties over de strategie van de Commissie voor een energie-unie. Een ander voorbeeld zijn de 129 burgerdialogen over de toekomst van Europa die in meer dan 80 steden en gemeenten hebben plaatsgevonden en waarbij soms nationale parlementen betrokken waren²¹. Zo ook zal het Europees Comité van de Regio's tegen december 2018 meer dan 200 lokale evenementen en burgerdialogen in 28 Europese landen hebben voltooid, waaraan 230 leden van het Comité en meer dan 30 000 burgers zullen hebben deelgenomen²².

De taskforce heeft zich ook gebogen over twee specifieke kwesties in verband met de samenwerking van de Commissie met lokale en regionale overheden: haar jaarlijkse werkprogramma en de coördinatie van de nationale economische programma's van de lidstaten (het "Europees semester"). De taskforce is zich ervan bewust dat het werkprogramma van de Commissie wordt opgesteld volgens processen en tijdschema's die in interinstitutionele overeenkomsten zijn vastgelegd. Dit maakt samenwerking met lokale en regionale overheden een uitdaging. De voorzitter van de Europese Commissie houdt elk jaar in september een State of the Union-toespraak voor het Europees Parlement. Deze toespraak wordt aangevuld met een intentieverklaring aan de voorzitter van het Europees Parlement en het voorzitterschap van de Raad. De intentieverklaring wordt ook toegezonden aan de nationale parlementen en aan de voorzitters van de raadgevende comités en wordt online gepubliceerd. Het werkprogramma van de Commissie wordt dan gewoonlijk in oktober gepubliceerd. De taskforce was van mening dat de Europese Commissie en de nationale parlementen en lokale en regionale overheden actiever zouden moeten samenwerken in de periode tussen de publicatie van de intentieverklaring en het moment waarop de Commissie haar werkprogramma vaststelt, zodat beter rekening kan worden gehouden met hun standpunten.

Het economisch beleid van de lidstaten wordt op Europees niveau gecoördineerd in het Europees semester voor economisch bestuur. De taskforce beveelt de lidstaten ten eerste aan de richtsnoeren te volgen die de Commissie heeft gegeven met het oog op het aanmoedigen van een grotere deelname aan en een groter engagement voor de landspecifieke aanbevelingen, in het licht van het feit dat de economische hervormingen van de lidstaten die gevolgen kunnen hebben voor alle bestuursniveaus in een lidstaat in toenemende mate door de financiële programma's van de Unie worden ondersteund. Dit dient verder te gaan dan de nationale overheden en dient ook de lokale en regionale overheden, de sociale partners en het maatschappelijk middenveld in het algemeen te omvatten.

¹⁹ Zo is de stedelijke agenda voor de EU een partnerschap op meerdere niveaus van de EU, lidstaten en steden die samenwerken aan betere regelgeving, financiering en samenwerking. Dit partnerschap wordt ondersteund door de voorstellen van de Commissie voor de kaders van het cohesiebeleid 2021-2027 om het Stedelijk Europa-initiatief op te zetten, een nieuw instrument voor samenwerking tussen steden, innovatie en capaciteitsopbouw met betrekking tot alle thematische prioriteiten van de stedelijke agenda voor de EU. http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-3866_n1.htm

²⁰ In de periode van 1 november 2014 tot 18 juni 2018 hebben de commissarissen 798 bezoeken gebracht aan de nationale parlementen van de 28 lidstaten.

²¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/citizens-dialogues-future-europe_nl.pdf

²² Het Europees Comité van de Regio's heeft ook een vergelijkbaar aantal reacties verzameld via een online EU-enquête en een EU-app voor mobiele telefoons: "Have your say on Europe" (Laat uw stem horen over Europa). De voorzitter van het Comité lanceert in het najaar van 2018 een mechanisme voor permanente dialoog in verband met de uitvoering van het verslag van de taskforce.

Aanbeveling 4 van de taskforce

Samen met de nationale parlementen en het Europees Comité van de Regio's dient de Commissie de nationale, lokale en regionale overheden meer bewust te maken van de mogelijkheden die zij hebben om in een vroeg stadium bij te dragen aan de beleidsvorming.

De Commissie dient lokale en regionale overheden volledig te betrekken bij haar raadplegingsprocessen, rekening houdend met hun specifieke rol bij de uitvoering van de wetgeving van de Unie. De Commissie dient de deelname van lokale en regionale overheden te bevorderen door middel van goed opgestelde vragenlijsten en door meer feedback te geven met betrekking tot en meer zichtbaarheid te geven aan de standpunten van lokale en regionale overheden in hun effectbeoordelingen, voorstellen en feedback die ze aan de medewetgevers hebben toegezonden.

De lidstaten dienen de richtsnoeren van de Europese Commissie te volgen en op zinvolle wijze met lokale en regionale overheden samen te werken bij het opstellen van hun nationale hervormingsprogramma's en bij het ontwerpen en uitvoeren van structurele hervormingen als onderdeel van het Europees Semester om de betrokkenheid bij en de uitvoering van deze hervormingen te verbeteren.

De taskforce is van oordeel dat de volgende concrete maatregelen kunnen worden overwogen om deze aanbeveling uit te voeren:

- De Commissie dient haar richtsnoeren voor betere regelgeving te herzien om meer rekening te houden met de eigenheid van lokale en regionale overheden en met de noodzaak van gerichte raadplegingen van lokale en regionale overheden als het duidelijk is dat er belangrijke gevolgen voor hen zullen zijn en met name als zij in hun feedback over aanvangseffectbeoordelingen (routekaarten) van de Commissie en in openbare raadplegingen hun bezorgdheid uiten.
- De Commissie dient ervoor te zorgen dat de vragenlijsten voor openbare raadplegingen delen bevatten die aan lokale en regionale overheden zijn gewijd om het voor hen gemakkelijker te maken informatie te verstrekken over kwesties als uitvoering en effecten op lokaal/regionaal niveau.
- Om meer respons te krijgen van lokale en regionale overheden, dienen het Comité van de Regio's en de nationale parlementen samen met de Commissie de lokale en regionale overheden meer bewust te maken van het feit dat zij gebruik moeten maken van de bestaande raadplegings- en feedbackmogelijkheden om bij te dragen aan de beleidsvorming en -uitvoering.
- De Commissie dient meer zichtbaarheid te geven aan en meer feedback te verstrekken over de manier waarop zij gebruik maakt van de input die zij van lokale en regionale overheden ontvangt met betrekking tot kwesties die voor hen van belang zijn, zoals uitvoering en territoriale effecten.
- De medewetgevers, het Europees Comité van de Regio's en de Commissie, samen met haar vertegenwoordigingen, dienen na te gaan wat de beste manier is om hun respectieve instellingen meer bewust te maken van de problemen en uitdagingen waarmee lokale en regionale overheden worden geconfronteerd. Dit zou kunnen worden gedaan door mogelijkheden te creëren voor de uitwisseling van personeel met lokale en regionale overheden via evenementen en opleidingscursussen.
- Het Comité van de Regio's, de nationale en regionale parlementen, de EU-instellingen en de lokale en regionale overheden dienen samen te werken aan de ontwikkeling en bevordering van innovatieve acties om beter met burgers in de hele Europese Unie te communiceren²³ en om lokale en regionale overheden in staat te stellen doeltreffender aan de beleidsvorming deel te nemen, bijvoorbeeld via een programma als Erasmus voor lokale en regionale politici.
- De lidstaten dienen alles in het werk te stellen om met lokale en regionale overheden samen te werken bij het opstellen van hun nationale hervormingsprogramma's en bij het ontwerpen en uitvoeren van structurele hervormingen, zodat deze een afspiegeling vormen van de bestuurlijke en constitutionele structuur in elke lidstaat.
- De Commissie dient ernaar te streven om intensiever met nationale, regionale en lokale overheden in de lidstaten samen te werken, onder meer via haar vertegenwoordigingen, aan geselecteerde en politiek belangrijke initiatieven en het proces van het Europees semester.

²³ Zoals het in Oostenrijk ontwikkelde programma van EU-gemeenteraadsleden (Europagemeinderäte).

3.3.2. Effectbeoordelingen, voorstellen en uitvoeringsplannen van de Commissie

De wetgevingsvoorstellen van de Commissie gaan over het algemeen vergezeld van een effectbeoordeling waarin de kosten en baten (effecten) van alternatieve beleidsopties die bedoeld zijn om een bepaald probleem op te lossen, worden onderzocht. Subsidiariteit en evenredigheid komen ook aan bod in de effectbeoordeling. Aangezien veel beleidsmaatregelen voor een groot deel op lokaal en regionaal niveau worden uitgevoerd, hebben leden van de taskforce ervoor gepleit om effecten op de lokale en regionale niveaus systematisch te beoordelen bij alle effectbeoordelingen en evaluaties op beleidsterreinen die van wezenlijke invloed zijn op lokale en regionale overheden. De taskforce wijst erop dat in de door de Commissie opgestelde richtsnoeren voor betere regelgeving is bepaald dat niet alle mogelijke effecten maar alleen de significante economische, sociale en milieueffecten moeten worden beoordeeld. Het effectbeoordelingsproces (en de evaluaties daarvan) van de Commissie is gebaseerd op het beginsel van de evenredige analyse, d.w.z. het beoordelen van wat belangrijk is voor het specifieke beleidsdossier. Dit geldt voor de effecten die op lokaal en regionaal niveau kunnen worden gegenereerd en die voor een bepaald voorstel misschien niet relevant of belangrijk zijn, maar die moeten worden beoordeeld indien zij voor een bepaald initiatief wel significant zijn. In beide gevallen moet de Europese Commissie in haar effectbeoordelingen en/of toelichting uitleggen of zij het effect op regionaal en lokaal niveau al dan niet specifiek heeft beoordeeld, en zo niet, waarom zij dat niet heeft gedaan.

De Commissie streeft er ook naar uitvoeringsplannen voor belangrijke richtlijnvoorstellen te presenteren. Deze worden aan de medewetgevers toegezonden en bevatten een overzicht van de activiteiten die de Commissie beoogt om een goede en doeltreffende uitvoering en toepassing van het recht van de Unie te waarborgen. Deze activiteiten kunnen een samenwerking met nationale, regionale en lokale overheden inhouden. Lokale en regionale overheden zijn vaak nauw betrokken bij de toepassing van het recht van de Unie en programma's in een bepaalde lidstaat. Hun directe ervaring is zeer relevant wanneer de Commissie de doeltreffendheid van die wetgeving evalueert en wil weten of deze werkt zoals bedoeld en of ze problematisch is, te complex is of onnodig kosten oplegt.

Hoewel de door de Commissie opgestelde richtsnoeren voor betere regelgeving betrekking hebben op de opstelling van uitvoeringsplannen, wordt in de effectbeoordeling niet systematisch nagegaan hoe nieuwe of gewijzigde wetgeving kan worden uitgevoerd, met name door degenen die mogelijk verantwoordelijk zijn voor een doeltreffende uitvoering op lokaal en regionaal niveau. Bovendien zijn deze uitvoeringsplannen vooral gericht tot nationale overheden die eindverantwoordelijk zijn voor de opstelling en correcte toepassing van omzettingsmaatregelen. De taskforce was van mening dat de uitvoeringsplannen van de Commissie aanzienlijk kunnen worden verbeterd, maar vond tevens dat de opstelling van goede nationale uitvoeringsplannen waarbij lokale en regionale overheden betrokken zijn in veel gevallen waarschijnlijk een grotere toegevoegde waarde zou hebben.

Aanbeveling 5 van de taskforce

De Commissie dient ervoor te zorgen dat in haar effectbeoordelingen en evaluaties systematisch rekening wordt gehouden met territoriale effecten en dat deze worden beoordeeld indien ze van belang zijn voor lokale en regionale overheden. Lokale en regionale overheden dienen in hun reacties op raadplegingen en in hun feedback over routekaarten dergelijke potentiële effecten te helpen identificeren.

De Commissie dient haar richtsnoeren en toolbox voor betere regelgeving dienovereenkomstig te herzien en dient problemen in verband met de uitvoering en EU-meerwaarde van wetgeving aan te pakken. Ook dient de Commissie ervoor te zorgen dat haar beoordelingen van subsidiariteit, evenredigheid en relevante territoriale effecten in haar voorstellen en begeleidende toelichtingen zichtbaarder worden.

Bovenstaande aanbeveling moet worden gezien in samenhang met de aanbevelingen van de taskforce over de deelname van lokale en regionale overheden aan de beleidsvorming en -uitvoering, aangezien de kwesties nauw met elkaar verbonden zijn. Concreet is de taskforce van oordeel dat de volgende acties kunnen helpen om gevolg te geven aan de aanbeveling:

- Om de beoordelingen zichtbaarder te maken, dient de Commissie in de toelichting bij elk wetgevingsvoorstel meer elementen van de effectbeoordeling betreffende territoriale effecten, subsidiariteit (met inbegrip van EU-meerwaarde) en evenredigheid op te nemen. (In tegenstelling tot de effectbeoordeling zelf is de toelichting beschikbaar in alle officiële talen).
- Het Comité van de Regio's dient lokale en regionale overheden te helpen om systematischer te reageren op routekaarten, aanvangseffectbeoordelingen en raadplegingen, zodat gegevens over de territoriale effecten op lokaal en regionaal niveau van een bepaald initiatief kunnen worden verzameld en gebruikt in de effectbeoordelingen en evaluaties van de Commissie.
- De Commissie dient in haar effectbeoordelingen en evaluaties territoriale effecten te beoordelen indien deze waarschijnlijk significant zullen zijn voor lokale en regionale overheden, die in de reacties op raadplegingen en in de feedback over routekaarten dergelijke effecten dienen te helpen identificeren.
- Aangezien het onwaarschijnlijk is dat in uitvoeringsplannen van de Commissie voldoende rekening wordt gehouden met lokale en regionale dimensies, dienen nationale, lokale en regionale overheden samen te werken bij het opstellen van de nationale uitvoeringsplannen. Het benutten van de ervaring van lokale en regionale overheden biedt duidelijke voordelen op nationaal niveau. De middelen om dit te doen zullen van lidstaat tot lidstaat verschillen als gevolg van de verschillende bestuurlijke en constitutionele structuren.

3.4. De wetgevingsprocedure

De taskforce heeft opgemerkt dat er een wijdverbreide perceptie bestaat dat er bij voorstellen tijdens de wetgevingsprocedure niet systematisch discussies over subsidiariteit en evenredigheid plaatsvinden. In de Raad bijvoorbeeld is het duidelijk dat de mate waarin nationale delegaties wetgevingsdossiers bespreken met vertegenwoordigers van nationale parlementen of met lokale en regionale overheden uit hun eigen lidstaat sterk verschilt. In het geval van het Europees Parlement heeft de taskforce erkend dat het periodiek verslag uitbrengt over de toepassing van het subsidiariteitsbeginsel naar aanleiding van jaarverslagen van de Commissie. De onderzoeksdienst van het Europees Parlement beoordeelt systematisch de effectbeoordelingen van de Commissie in een verslag dat ter beschikking wordt gesteld van de bevoegde parlementaire commissie en online wordt gepubliceerd. De onderzoeksdienst van het Europees parlement voert voor een beperkt aantal substantiële wijzigingen ook eigen effectbeoordelingen uit die vervolgens worden gepubliceerd. Deze werkzaamheden kunnen in beginsel betrekking hebben op subsidiariteit en evenredigheid.

De effectbeoordelingen van de Commissie worden ook steeds vaker besproken in het Europees Parlement en de Raad aan het begin van elke wetgevingsprocedure. De Commissie stelt beide instellingen ook in kennis van de standpunten van belanghebbenden die zijn verzameld in de periode van acht weken na vaststelling van haar voorstellen. Deze feedback kan betrekking hebben op kwesties die verband houden met subsidiariteit en evenredigheid alsook op effecten die relevant zijn voor de lokale en regionale niveaus.

De taskforce is zich er echter van bewust dat het Europees Parlement en de Raad het voorstel van de Commissie tijdens de onderhandelingen over wetgeving vaak substantieel wijzigen. Deze wijzigingen kunnen aanzienlijke gevolgen hebben op lokaal en regionaal niveau, kunnen minder evenredig en minder wenselijk zijn vanuit het oogpunt van subsidiariteit en kunnen uitdagingen creëren voor de lokale en

regionale overheden die deze wijzigingen moeten uitvoeren. Het Europees Parlement kan studies en hoorzittingen laten uitvoeren en de besprekingen in zijn commissies zijn toegankelijk voor het publiek en worden online gestreamd, maar belangrijke besprekingen tussen de Raad en het Europees Parlement tijdens de wetgevingsprocedure ("trialogen") zijn niet toegankelijk voor het grote publiek. Bijgevolg is informatie over de onderhandelingen niet gemakkelijk te verkrijgen voor nationale/regionale parlementen en lokale en regionale overheden.

De taskforce is van mening dat de medewetgevers zich meer bewust moeten zijn van de legitieme zorgen van lokale en regionale overheden tijdens de wetgevingsprocedure, aangezien dit tot betere resultaten en een effectievere uitvoering op lokaal en regionaal niveau zou kunnen leiden. De wetgevingsprocedures zijn vastgelegd in het Verdrag en kunnen derhalve alleen worden herzien door een Verdragswijziging. Dit zou het geval zijn voor een door de taskforce overwogen formele subsidiariteitstoets aan het eind van het wetgevingsproces. De taskforce heeft zich daarom gebogen over meer praktische kortetermijnvoorstellen om lokale en regionale overheden beter te betrekken – voorstellen waarvoor geen Verdragswijziging nodig zou zijn en die eventueel zouden kunnen worden opgenomen in een toekomstige herziening van het interinstitutioneel akkoord "Beter wetgeven". De taskforce was ook blij met de recente jurisprudentie²⁴ over de toegang tot documenten die tijdens trialogen worden besproken, de bepalingen inzake transparantie in het interinstitutioneel akkoord "Beter wetgeven" (met inbegrip van de ontwikkeling van een nieuwe gegevensbank om de traceerbaarheid van de wetgevingsprocedure te verbeteren) en de bevindingen van de Europese ombudsman met betrekking tot de transparantie van trialogen²⁵. De taskforce zou een snelle follow-up van deze kwesties door de medewetgevers verwelkomen, aangezien dit een goede eerste stap zou zijn om de deelname van lokale en regionale overheden aan het besluitvormingsproces te helpen bevorderen.

²⁴ T-540/15 *De Capitani/Parlement*; <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?sessionId=9ea7d2dc30ddf6ef4af4df246c6a5689c7889c65e8f.e34KaxilC3qMb40Rch0SaxyNchb0?text=&docid=200551&pageIndex=0&doclang=NL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=100299>

²⁵ <https://www.ombudsman.europa.eu/press/release.faces/nl/69214/html.bookmark>

Aanbeveling 6 van de taskforce

Het Europees Parlement en de Raad dienen tijdens hun onderhandelingen consequent gebruik te maken van de subsidiariteitstabel om een cultuur te bevorderen die ertoe leidt dat lokale en regionale overheden zich beter bewust zijn van kwesties die voor hen van belang zijn.

De Commissie dient standpunten die zij van lokale en regionale overheden ontvangt tijdens de controleperiode die volgt op de vaststelling van haar voorstellen, onder de aandacht van de medewetgevers te brengen.

De regeringen en nationale parlementen van de lidstaten dienen bij het begin van de wetgevingsprocedure de lokale en regionale overheden te verzoeken hun standpunten kenbaar te maken en hun expertise te delen. De taskforce nodigt de medewetgevers van de EU uit te overwegen om vertegenwoordigers van lokale en regionale overheden uit te nodigen voor hun vergaderingen of om hoorzittingen en evenementen te organiseren indien dit passend is.

Concreet is de taskforce van mening dat de aanbeveling door middel van de volgende acties kan worden verwezenlijkt:

- De medewetgevers dienen vertegenwoordigers van lokale en regionale overheden uit te nodigen om hun standpunten kenbaar te maken tijdens vergaderingen van de Commissie en vergaderingen van de werkgroepen in het Europees Parlement en de Raad indien dit relevant en passend is voor het voorstel in kwestie.
- De medewetgevers dienen hoorzittingen en deskundigenvergaderingen met deelname van lokale en regionale overheden te organiseren indien dit voor een specifieke wetgevingsprocedure relevant en passend is.
- De Commissie dient de standpunten die zij van lokale en regionale overheden ontvangt te vermelden in het verslag dat handelt over de feedback van belanghebbenden over voorstellen van de Commissie en dat de Commissie naar de medewetgevers stuurt.

Aanbeveling 7 van de taskforce

De regionale en nationale parlementen dienen te onderzoeken hoe hun respectieve platforms voor het delen van informatie (REGPEX en IPEX²⁶) effectiever aan elkaar kunnen worden gekoppeld, zodat hun punten van zorg beter worden weerspiegeld in de wetgevingsprocedure en het subsidiariteitscontrolemechanisme.

De taskforce is van mening dat de aanbeveling via de volgende acties in de praktijk kan worden gebracht:

- De nationale parlementen, de regionale parlementen en het Comité van de Regio's dienen hun communicatie te verbeteren door bijvoorbeeld te onderzoeken hoe hun IT-platforms voor de uitwisseling van informatie tussen nationale en regionale parlementen beter kunnen worden gebruikt en doeltreffender aan elkaar kunnen worden gekoppeld.
- De nationale parlementen dienen de regionale parlementen op passende wijze te raadplegen bij het opstellen van hun met redenen omklede adviezen.
- Het Europees Parlement, de Raad en de Commissie dienen meer werk te maken van de ontwikkeling van een interinstitutionele gegevensbank om het wetgevingsproces beter te kunnen volgen teneinde de wetgevingsprocedure transparanter te maken, overeenkomstig het interinstitutioneel akkoord "Beter wetgeven".
- Bij een toekomstige herziening van het interinstitutioneel akkoord "Beter wetgeven" dient te worden nagegaan hoe de verspreiding van informatie en documenten onder alle instanties die bij een bepaalde wetgevingsprocedure betrokken zijn, kan worden vergemakkelijkt en hoe er gedurende de gehele wetgevingsprocedure op passende wijze op kan worden toegezien dat de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid worden nageleefd.

²⁶ Het platform voor interparlementaire uitwisseling van informatie in de EU: <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/home/home.do?appLng=NL>

3.5. Efficiënter handelen

Dit punt heeft betrekking op taak b) van het mandaat van de taskforce. Zoals aangegeven in punt 2 hierboven, heeft de taskforce ten volle erkend dat er nood is aan meer optreden van de Unie op gebieden waar zich nieuwe uitdagingen aandienen, zoals veiligheid, defensie en migratie, en aan meer inspanningen van de Unie op bestaande actiereinen, zoals klimaatverandering en innovatie. Aangezien al dit werk moet worden verricht met beperkte middelen, was de taskforce van mening dat het op Europees niveau duidelijk nodig is om na te denken over welke activiteiten prioriteit moeten krijgen en hoe beschikbare middelen efficiënter kunnen worden ingezet. Na bestudering van de kwestie is de taskforce echter tot de conclusie gekomen dat de Unie op alle gebieden waarop ze actief is meerwaarde biedt. Derhalve heeft de taskforce geen bevoegdheden of beleidsterreinen aangewezen die geheel of gedeeltelijk definitief aan de lidstaten moeten worden teruggegeven. De taskforce is dan ook van mening dat dit aspect van scenario 4 van het Witboek over de toekomst van Europa niet de beste weg vooruit is.

3.5.1. Evaluatie en verbetering van bestaande wetgeving

De nieuwe manier van werken die in de vorige punten is beschreven, zou er niet alleen toe moeten bijdragen dat nieuwe wetgeving beter wordt ontworpen, maar zou er ook voor moeten helpen zorgen dat het bestaande corpus van Uniewetgeving in overeenstemming is met de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid en dat haar niveau van wetgevingsdichtheid alsmede het niveau van de in de bestaande Uniewetgeving voorziene discretionaire bevoegdheid van lokale en regionale overheden passend zijn. De taskforce wijst op de noodzaak om het recht van de Unie periodiek te evalueren met betrekking tot deze kwesties en om waar nodig wijzigingen aan te brengen in overeenstemming met de beginselen van betere regelgeving.

De taskforce is zich ervan bewust dat richtlijnen de lidstaten in beginsel meer flexibiliteit bieden wat betreft de middelen die moeten worden gebruikt om de doelstellingen van wetgeving te verwezenlijken. De taskforce heeft op basis van zijn besprekingen geen voorkeur uitgesproken voor het ene instrument boven het andere, maar heeft opgemerkt dat richtlijnen en verordeningen zich zodanig hebben ontwikkeld dat zij in wezen erg op elkaar lijken. Binnen de taskforce heeft een interessante gedachte-uitwisseling plaatsgevonden over de mogelijke oorzaken hiervan. Eén daarvan is een beperkt vertrouwen tussen de lidstaten onderling en tussen de lidstaten en de instellingen van de Unie in het feit dat wetgeving op een voldoende hoog niveau zal worden uitgevoerd. Dit gebrek aan vertrouwen kan ertoe leiden dat de Uniewetgeving (richtlijnen) meer gedetailleerd wordt en een prescriptiever karakter krijgt. Het is ook dit gebrek aan vertrouwen dat de doeltreffendheid van de “wederzijdse erkenning” van nationale wetgeving verzwakt. De taskforce is zich er echter ook van bewust dat er belangrijke afwegingen zijn. Om ervoor te zorgen dat de wetgeving van de Unie wordt nageleefd en om een gelijk speelveld op de interne markt te creëren, kan het nodig zijn over meer prescriptieve wetgeving te beschikken die de flexibiliteit voor lokale en regionale overheden en bedrijven beperkt.

Elke wijziging van bestaande wetgeving in termen van wetgevingsdichtheid moet daarom zorgvuldig worden afgestemd en uitgevoerd in overeenstemming met de beginselen van betere regelgeving, te beginnen met een evaluatie op basis van een grondige gegevensverzameling en raadpleging van degenen die er het meeste effect van zullen ondervinden, teneinde vast te stellen

De taskforce is er echter van overtuigd dat de hierboven geschetste nieuwe manier van werken de Unie in staat kan stellen haar middelen efficiënter te gebruiken. Het zou er mede voor zorgen dat nieuwe wetgeving in overeenstemming is met de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid, niet te dicht²⁷ is en de lokale, regionale en nationale overheden voldoende flexibiliteit biedt. Dit moet bijdragen tot een efficiëntere en effectievere uitvoering van wetgeving opdat ze de beoogde voordelen zou opleveren in de praktijk. De taskforce heeft zich ook gebogen over twee aanvullende aspecten met betrekking tot het verhogen van de efficiëntie. Hij heeft in het bijzonder gekeken naar:

- het evalueren en verbeteren van bestaande Uniewetgeving vanuit het oogpunt van subsidiariteit, evenredigheid, wetgevingsdichtheid en de rol van lokale en regionale overheden;
- het intensiveren van de inspanningen voor een effectieve uitvoering van het bestaande wetgevingscorpus.

wat op zinnige wijze kan worden veranderd. De taskforce was van mening dat het er vooral op aankomt te weten hoe goed wetgeving in de praktijk werkt en wat de kosten en baten ervan zijn, en hiervoor zijn de standpunten van nationale, regionale en lokale overheden essentieel. Voorts is de taskforce van oordeel dat de Commissie met het Refit-programma en -platform ruime ervaring heeft met het van geval tot geval identificeren, gebruikmakend van de input van degenen op wie de wetgeving het meest van invloed is, welke wetgeving kan worden vereenvoudigd en verbeterd en waar onnodige lasten kunnen worden verminderd. De taskforce raadt de Commissie dan ook aan om voortbouwend op deze ervaring verder te gaan met de evaluatie van wetgeving vanuit het oogpunt van subsidiariteit en wetgevingsdichtheid.

De leden van de taskforce hebben op basis van hun eigen beoordelingen en contacten met belanghebbenden een aantal suggesties voor dergelijke evaluaties gedaan. De taskforce heeft ook een aantal bijdragen ontvangen van verschillende entiteiten en personen die wetgeving en wetgevingsvoorstellen hebben opgegeven die zij problematisch vonden vanuit het oogpunt van subsidiariteit (toegevoegde waarde), evenredigheid, wetgevingsdichtheid of de mate van flexibiliteit die lokale en regionale overheden bij de uitvoering wordt geboden. Deze zijn samengevat in bijlage VI en zijn beschikbaar op de website van de taskforce²⁸. Gezien het grote aantal voorstellen en de uiteenlopende aard van de punten van zorg die erin worden aangehaald – waarvan sommige wellicht niet rechtstreeks verband houden met subsidiariteit – was de taskforce niet in staat de verschillende voorstellen op hun merites te beoordelen. Daarom heeft de taskforce besloten ze te beschouwen als basis om een rigouze debat over de vraag welke stukken wetgeving voor een dergelijke evaluatie relevant zouden kunnen zijn.

In dit verband heeft de taskforce twee aanvullende overwegingen naar voren gebracht. Ten eerste is het opstellen van goede evaluaties een uitdagende taak waarvoor gedetailleerde gegevens nodig zijn, die vaak niet bestaan of niet worden verzameld en daarom niet beschikbaar zijn voor de Commissie. De taskforce neemt nota van de verbintenis die het Europees Parlement, de Raad en de Commissie in het interinstitutioneel akkoord “Beter wetgeven” zijn aangegaan om te overwegen in elk nieuw basisbesluit bepalingen op te nemen die betrekking hebben op

²⁷ In de context van wetgeving heeft “dichtheid” betrekking op de vraag in welke mate vastgestelde beginselen en doelstellingen volstaan om te voldoen aan de behoefte om gedetailleerde technische voorschriften vast te stellen voor de wijze waarop de doelstellingen moeten worden bereikt, hetgeen van invloed kan zijn op de mate van discretionaire bevoegdheid van nationale, regionale en lokale overheden bij de uitvoering van de wetgeving (zie het document van professor Dougan dat op de vergadering van de taskforce van 15 maart 2018 is voorgelegd): https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/dougan-notes-for-task-force-march-2018_en.pdf.

²⁸ Het gaat onder meer om documenten van 1) de leden van de taskforce die het Europees Comité van de Regio's vertegenwoordigen https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/subsidiarity-task-force-cor-members-contribution-for-tf-meeting-on-27-april-2018_en.pdf; en dr. Lopatka https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/sg-2018-00573_en_0.pdf.

het toezicht op en de evaluatie van de doeltreffendheid van wetgeving teneinde ervoor te helpen zorgen dat de nodige gegevens beschikbaar worden gesteld. De taskforce wijst erop dat de Commissie deze bepalingen reeds in haar voorstellen opneemt.

Ten tweede hebben verscheidene leden van de taskforce ook suggesties gedaan voor hoe de programma's van het volgende meerjarig financieel kader, en met name voor het cohesiebeleid van

de Unie, zodanig zouden kunnen worden opgezet dat rekening wordt gehouden met de door de taskforce aan de orde gestelde kwesties,²⁹ waaronder de complexiteit van wetgeving³⁰. Deze ideeën zijn doorgegeven aan de commissarissen die verantwoordelijk zijn voor de financiële programma's die de Commissie heeft goedgekeurd voordat de taskforce zijn verslag afrondde. De taskforce wijst erop dat enkele van deze ideeën inmiddels in de voorstellen van de Commissie zijn verwerkt.

Aanbeveling 8 van de taskforce

De Commissie dient een mechanisme te ontwikkelen om wetgeving te identificeren en te evalueren vanuit het oogpunt van subsidiariteit, evenredigheid, vereenvoudiging, wetgevingsdichtheid en de rol van lokale en regionale overheden. Hierbij zou kunnen worden voortgebouwd op het Refit-programma en -platform.

In het algemeen dient bij het toezicht op en de evaluatie van EU-wetgeving ten volle rekening te worden gehouden met de ervaringen van lokale en regionale overheden en hun netwerken. Het Comité van de Regio's dient een nieuw proefnetwerk van regionale centra op te zetten ter ondersteuning van de evaluatie van de beleidsuitvoering.

De taskforce is van mening dat de volgende concrete acties kunnen worden overwogen ter ondersteuning van bovengenoemde aanbeveling:

- Het Refit-programma en -platform van de Commissie dienen qua aanpak en structuur te worden aangepast om bestaande wetgeving te herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit, evenredigheid, wetgevingsdichtheid en de rol van lokale en regionale overheden.
- Bij de lopende evaluatie van wetgeving door de Commissie in overeenstemming met haar beleid inzake betere regelgeving dient aandacht te worden besteed aan subsidiariteit, evenredigheid en wetgevingsdichtheid, rekening houdend met de suggesties van de leden van de taskforce en met de van belanghebbenden ontvangen suggesties.
- Het Comité van de Regio's dient een proefproject voor een nieuw netwerk van regionale centra te lanceren om de meningen en concrete informatie over de uitvoering van wetgeving systematisch te verzamelen en te kanaliseren. De taskforce is van mening dat dit een nuttig initiatief is dat de actuele gegevenslacunes zou kunnen opvullen en de evaluatie van wetgeving zou kunnen verbeteren.
- De taskforce is van mening dat het Europees Parlement, de Raad en de Commissie na afronding van de proeffase dienen te overwegen om het netwerk samen met het Comité van de Regio's te ondersteunen indien de resultaten van het proefproject positief zijn.
- Het Europees Parlement, de Raad en de Commissie dienen ervoor te zorgen dat de punten 22 en 23 van het interinstitutioneel akkoord "Beter wetgeven" doeltreffend worden uitgevoerd om te waarborgen dat er voldoende toezicht wordt uitgeoefend op de toepassing van wetgeving, wat de kwaliteit van de evaluaties ten goede kan komen.
- De Commissie en de medewetgevers dienen ervoor te zorgen dat bij de keuze van richtlijnen als het passende wetgevingsinstrument voldoende rekening wordt gehouden met de noodzaak om nationale, regionale en lokale overheden flexibiliteit te geven bij de uitvoering ervan.
- Bij een toekomstige herziening van het interinstitutioneel akkoord "Beter wetgeven" dient te worden nagegaan hoe het beginsel van meerlagig bestuur in Uniewetgeving kan worden geïntegreerd.

²⁹ Zie het document dat is opgesteld door de leden van de taskforce die het Europees Comité van de Regio's vertegenwoordigen en dat is voorgelegd aan de vergadering van de taskforce van 27 april over de hervorming van het cohesiebeleid; en de volgende input van het Potsdam Institute for eGovernment: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/lf_nkr-gutachten_vollzugsorientierte_gesetzgebung_de_0.pdf; de deelstaat Beieren: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/positionsrapport-subsidiaritat-bayern-englisch_en.pdf; en de deelstaat Baden-Württemberg: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/baden-wuerttemberg_de.pdf

³⁰ <https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/cor-contribution-on-the-simplification-cohesion-funds.pdf>

3.5.2. Meer aandacht voor een betere uitvoering van wetgeving

De taskforce heeft opgemerkt dat er nu voor veel beleidsterreinen een alomvattend corpus van Uniewetgeving bestaat en dat een belangrijke uitdaging erin bestaat om er door middel van handhavings- en andere maatregelen voor te zorgen dat die wetgeving effectief wordt toegepast. De taskforce wijst op de noodzaak om de coördinatie op EU-niveau voort te zetten, maar geeft aan dat de noodzaak om het bestaande wetgevingscorpus uit te breiden beperkt is. Dit zou de Unie in staat stellen haar middelen efficiënter te gebruiken door de uitdagingen die de burgers het meest zorgen baren aan te pakken, met inachtneming van de aan de Unie verleende bevoegdheden en de beginselen van subsidiariteit, evenredigheid, meerlagig bestuur en de nieuwe manier van werken die in dit verslag is uiteengezet. Er is ook voorgesteld dat de Commissie zorgvuldig dient na te gaan wat de toegevoegde waarde is van de publicatie van niet-bindende documenten buiten het kader van haar wetgevingsactiviteiten. De taskforce heeft ook gekeken naar de negatieve gevolgen

van het toenemende aantal gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen voor de wetgevingsdichtheid en de flexibiliteit die lokale en regionale overheden wordt geboden. De taskforce erkent het nut van dergelijke handelingen voor een doeltreffende uitvoering van het recht van de Unie, maar wijst op de door nationale parlementen en lokale en regionale overheden geuite bezorgdheid dat dergelijke handelingen problematisch kunnen zijn omdat ze rechtstreeks op hen van invloed kunnen zijn en omdat ze buiten het formele subsidiariteitscontrolemechanisme van Protocol nr. 2 bij de Verdragen vallen. De leden van de taskforce waren van mening dat de medewetgevers en de Europese Commissie er spaarzamer mee om zouden moeten gaan. Alle belanghebbenden kunnen echter via de website van de Commissie opmerkingen maken over ontwerpen van gedelegeerde handelingen en ontwerpuitvoeringshandelingen voordat deze worden afgerond.

Aanbeveling 9 van de taskforce

De volgende Commissie dient samen met het Europees Parlement en de Raad na te denken over een herverdeling van haar werkzaamheden op sommige beleidsterreinen met het oog op een effectievere uitvoering, in plaats van nieuwe wetgeving te initiëren op gebieden waar het bestaande wetgevingscorpus goed ontwikkeld is en/of onlangs grondig is herzien.

Concreet is de taskforce van mening dat de volgende acties kunnen helpen om de aanbeveling uit te voeren:

- Overeenkomstig punt 5 van het interinstitutioneel akkoord "Beter wetgeven" dienen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie van gedachten te wisselen en overeenstemming te bereiken over een gericht meerjarenprogramma waarin deze aanbeveling en het verslag van de taskforce over subsidiariteit en evenredigheid zijn verwerkt. Bijvoorbeeld door meer nadruk te leggen op de uitvoering van wetgeving op het gebied van de eengemaakte markt, belastingen, financiële diensten, milieu, vervoer, media/ICT, onderwijs en toerisme.
- De medewetgevers en de Europese Commissie dienen meer aandacht te besteden aan het volume gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen in het licht van de wetgevingsdichtheid. Nationale parlementen en regionale en lokale overheden dienen beter gebruik te maken van de mogelijkheden om tijdens de vier weken durende feedbackperiode hun bezorgdheid over ontwerpen van gedelegeerde handelingen en ontwerpuitvoeringshandelingen kenbaar te maken.

Bijlage I Leden van de taskforce

Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de taskforce zou bestaan uit de voorzitter ervan en negen andere leden. Het Europees Parlement heeft echter niet deelgenomen en voorzitter Juncker heeft slechts zes leden van de taskforce benoemd,³¹ hoewel het Europees Parlement gedurende het mandaat van de taskforce de mogelijkheid behield om er alsnog aan deel te nemen.

Frans TIMMERMANS (Nederland)	Voorzitter van de taskforce en de eerste vicevoorzitter van de Europese Commissie voor Betere Regelgeving, Interinstitutionele Betrekkingen, Rechtsstatelijkheid en het Handvest van de grondrechten.
François DECOSTER (Frankrijk)	Lid van het Comité van de Regio's, vicevoorzitter van de regiораad van Nord-Pas-de-Calais-Picardië en burgemeester van Sint-Omaars (Frankrijk) Hij is vicevoorzitter van de fractie Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa in het Comité van de Regio's.
Karl-Heinz LAMBERTZ (België)	Voorzitter van het Comité van de Regio's sinds juli 2017 en voordien eerste vicevoorzitter ervan. Hij is ook lid van de Belgische Senaat, waar hij de Duitstalige Gemeenschap van België vertegenwoordigt.
Reinhold LOPATKA (Oostenrijk)	Voorzitter van de Permanente subcommissie EU-aangelegenheden van de Nationale Raad van het Oostenrijkse parlement. Hij is voormalig leider van de parlementaire fractie van de Oostenrijkse Volkspartij alsmede staatssecretaris in het federale ministerie van Financiën en later in het federale ministerie voor Europese en Internationale Zaken.
Michael SCHNEIDER (Duitsland)	Lid van het Comité van de Regio's en staatssecretaris, vertegenwoordiger van de deelstaat Saksen-Anhalt bij de federale regering. Hij is een voorzitter van de politieke fractie van de Europese Volkspartij (EVP) in het Comité van de Regio's.
Kristian VIGENIN (Bulgarije)	Voorzitter van de Commissie Europese aangelegenheden en toezicht op de Europese middelen van de Nationale Vergadering van de Republiek Bulgarije en lid van de Bulgaarse Socialistische Partij. Hij is ook voormalig minister van Buitenlandse Zaken van Bulgarije en voormalig lid van het Europees Parlement.
Toomas VITSUT (Estland)	Lid van de Estse Centruumpartij en voorzitter van de Commissie voor EU-aangelegenheden van het Estse parlement (Riigikogu). Hij is sinds 2005 ook voorzitter van de gemeenteraad van Tallinn en is een voormalig lid van het Comité van de Regio's.

³¹ C(2018) 406. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/task-force-members-appointment-c-2018-406_en.pdf

Bijlage II Werking van de taskforce en input van belanghebbenden

1. Hoe de taskforce is te werk gegaan

De taskforce heeft tijdens zijn eerste vergadering op 25 januari 2018 overeenstemming bereikt over zijn eigen werkmethoden³². De taskforce is in totaal 7 keer bijeengekomen om kwesties te bespreken die verband houden met de drie taken die door voorzitter Juncker zijn vastgesteld. De bespreking heeft plaatsgevonden op basis van documenten die door het secretariaat van de taskforce en de leden van de taskforce waren opgesteld. Alle agenda's, notulen en discussiedocumenten zijn beschikbaar op de website³³ van de taskforce. Zo konden alle belanghebbenden op de hoogte blijven van de werkzaamheden van de taskforce en konden ze rechtstreeks via de website of schriftelijk via de eerste vicevoorzitter of de leden van de taskforce feedback geven.

De leden van de taskforce hebben ook een reeks activiteiten ondernomen om de belanghebbenden op de hoogte te houden en hun input in de werkzaamheden van de taskforce te vragen. De voorzitter heeft op respectievelijk 23 april en 20 juni een vergadering van de Commissie juridische zaken en de Commissie constitutionele zaken van het Europees Parlement bijgewoond, evenals de plenaire vergadering van de Conferentie van in communautaire aangelegenheden gespecialiseerde organen op 19 juni. Op 28 mei 2018 heeft het Europees Comité van de Regio's een hoorzitting georganiseerd waaraan leden van de taskforce hebben deelgenomen.

In februari 2018 is het Europees Comité van de Regio's begonnen met een brede raadpleging van meer dan 2 500 regionale en lokale belanghebbenden (waaronder regionale parlementen en overheden, nationale verenigingen van lokale overheden, lokale overheden en nationale delegaties van het Comité van de Regio's)³⁴, en op 23 februari 2018 zijn de voorlopige resultaten aan de taskforce voorgelegd tijdens zijn tweede vergadering. Het Comité van de Regio's heeft ook zijn deskundigengroep Subsidiariteit geraadpleegd over taak a) van het mandaat van de taskforce en met name over de tabel voor subsidiariteitsbeoordeling. De resultaten daarvan zijn opgenomen in de

bijdrage van de leden van het Europees Comité van de Regio's aan de derde vergadering van de taskforce op 15 maart 2018.

Dr. Lopatka heeft aan drie evenementen deelgenomen: de conferentie "European talks on the future of the Union", Den Haag, Nederland, op 16 en 17 april 2018; "European politics", Bern, Zwitserland, 25 april, 2018; en een "Special briefing for journalists - Current EU topics" in de Oostenrijkse kamer van koophandel, Wenen, Oostenrijk, op 15 mei 2018.

De heer Vigenin heeft een interinstitutionele werkgroep opgericht met deskundigen op het gebied van EU-recht van het ministerie van Buitenlandse Zaken en de Raad van ministers. Als voorzitter van de Conferentie van in communautaire aangelegenheden gespecialiseerde organen (Cosac) van januari tot juni 2018 was de heer Vigenin voorzitter van een Cosac-werkgroep die was opgericht om regelmatige en uitvoerige besprekingen in verband met de werkzaamheden van de taskforce te faciliteren. De groep heeft één vergadering gehouden op 26 maart 2018. Na deze vergadering hebben verscheidene nationale parlementen schriftelijke bijdragen ingediend, die online te raadplegen zijn³⁵. De heer Vigenin was ook voorzitter van de plenaire vergadering van de Cosac op 17 tot en met 19 juni 2018 in Sofia³⁶. Tijdens deze vergadering hebben de delegaties van nationale parlementen en het Europees Parlement de bijdragen van de LIX Cosac unaniem goedgekeurd. De heer Vitsut en dr. Lopatka hebben als leden van de trojka van voorzitters deelgenomen aan alle Cosac-gerelateerde activiteiten.

De taskforce heeft ook de president van het Hof van Justitie, Koen Lenaerts, en professor Michael Dougan (van de universiteit van Liverpool in het Verenigd Koninkrijk) uitgenodigd op zijn vergadering van 15 maart in verband met een bespreking over de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid bij de werkzaamheden van de instellingen.

³² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/working-methods-taskforce-subsidiarity_en.pdf

³³ https://ec.europa.eu/commission/priorities/democratic-change/better-regulation/task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_nl

³⁴ <https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/TaskForceSubsidiarity>

³⁵ <http://www.cosac.eu/59-bulgaria-2018/cosac-working-group-26-march-2018/>

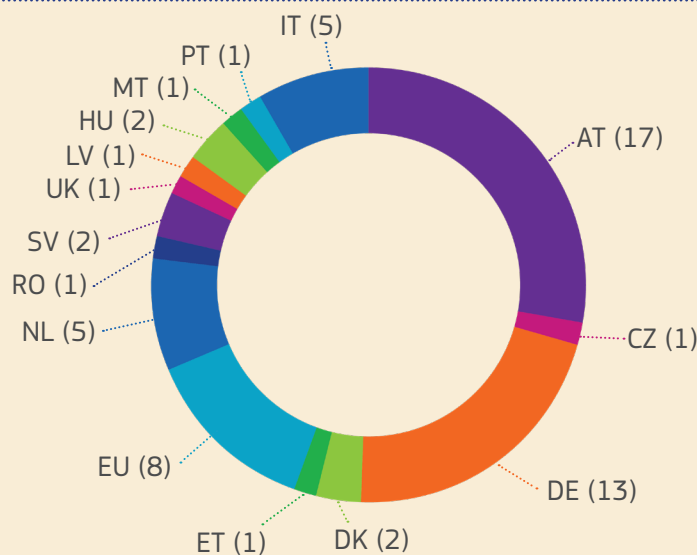
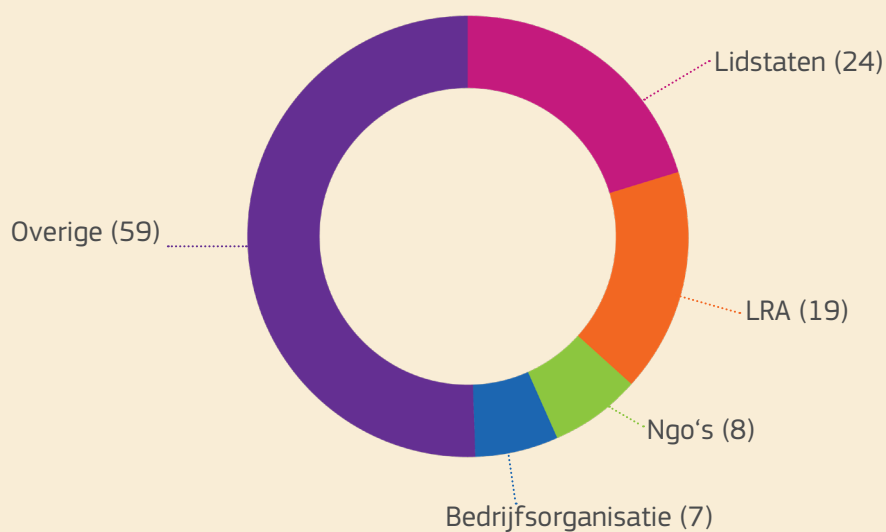
³⁶ <http://www.cosac.eu/59-bulgaria-2018/>

2. Overzicht van de door de taskforce ontvangen input

Via zijn website of zijn voorzitter heeft de taskforce het maatschappelijk middenveld om input gevraagd. In totaal heeft de taskforce 117 relevante bijdragen ontvangen via zijn website alsmede 10 bijdragen die aan de voorzitter van de taskforce of aan voorzitter Juncker waren gericht. Deze worden hieronder opgesomd. De

oorsprong van de verschillende bijdragen is als volgt ingedeeld naar land en lidstaat (nationale overheid), niet-gouvernementele organisatie (ngo), lokale of regionale overheid (LRA), bedrijfsorganisatie en andere inclusief burgers (Overige):

Vak 1. Aantal en oorsprong van de door de taskforce ontvangen bijdragen

Opmerking: (1) per 6 juli 2018; (2) het land van oorsprong van anonieme bijdragen is niet altijd bekend.

Organisatie	Soort organisatie	Oorsprong
Freistaat Sachsen (over het gemeenschappelijk landbouwbeleid)	Lokale/regionale overheid	Duitsland
Vereniging van Oostenrijkse steden en gemeenten	Lokale/regionale overheid	Oostenrijk
Deutscher Bundestag, de heer Horst Risse	Lidstaat	Duitsland
Ests parlement (samen met de parlementen van Bulgarije en Malta)	Lidstaat	Estland
Europees Comité van de Regio's (voorzitter Lambertz)	Adviesorgaan van de EU	EU
Green10	Ngo	EU
Deelstaat Baden-Württemberg (WOLF Guido)	Lokale/regionale overheid	Duitsland
De heer László KÖVÉR, voorzitter van het Hongaarse parlement	Lidstaat	Hongarije
Europees parlamentslid Peter Jahr	Lidstaat	Duitsland
WKÖ (Oostenrijkse federale kamer van koophandel)	Branchevereniging	Oostenrijk
De Koninklijke vereniging voor vogelbescherming	Ngo	Verenigd Koninkrijk
Cosac-delegatie van de Tsjechische senaat	Lidstaat	Tsjechië
Serafin Pazos-Vidal, PhD Europese Unie, UNED	Ngo	EU
Vereniging van Oostenrijkse steden en gemeenten	Lokale/regionale overheid	Oostenrijk
Oostenrijkse deelstaat Vorarlberg	Lokale/regionale overheid	Oostenrijk
Oostenrijkse deelstaat Karinthië	Lokale/regionale overheid	Oostenrijk
Oostenrijkse landbouwkamer	Ngo	Oostenrijk
Voorzitters van het Duitse en Oostenrijkse regionale parlement en van het parlement van Zuid-Tirol	Lokale/regionale overheid	Oostenrijk
Oostenrijkse Bondsraad	Lidstaat	Oostenrijk
Regionaal parlement van Neder-Oostenrijk	Lokale/regionale overheid	Oostenrijk
Regionaal parlement van Opper-Oostenrijk	Lokale/regionale overheid	Oostenrijk
Vereniging van Oostenrijkse steden en gemeenten	Lokale/regionale overheid	Oostenrijk
Verklaring van de vereniging van Oostenrijkse steden en gemeenten	LRA	Oostenrijk
Verklaring van de landenleiders/ Oostenrijk	Lidstaat	Oostenrijk
Voorzitter van het regionaal parlement van Opper-Oostenrijk	Lokale/regionale overheid	Oostenrijk
Dr. Reinhold Lopatka	Lid van de taskforce	Oostenrijk
Oostenrijkse kamer van arbeid	Branchevereniging	Oostenrijk
Oostenrijkse vakbondsfederatie	Overige	Oostenrijk
Europees Comité van de Regio's	Adviesorgaan van de EU	EU
Deens parlement	Lidstaat	Denemarken
Dr. Reinhold Lopatka	Lid van de taskforce	Oostenrijk
Europees Comité van de Regio's	Adviesorgaan van de EU	EU
European Casino Association	Branchevereniging	EU
Deense regering (niet op papier)	Lidstaat	Denemarken
Raad van de Zweedse industrie en handel voor betere regelgeving (NNR)	Branchevereniging	Zweden
Europees Comité van de Regio's	Adviesorgaan van de EU	EU
Europees Comité van de Regio's	Adviesorgaan van de EU	EU

Organisatie	Soort organisatie	Oorsprong
EU4health	Ngo	EU
Bureau van de commissie Europese aangelegenheden van de kamer van volksvertegenwoordigers van het Roemeense parlement	Lidstaat	Roemenië
ZDH	Branchevereniging	Duitsland
Cosac-vertegenwoordigers	Lidstaat	Nederland
Johannes Maier, lid van de deskundigengroep Subsidiariteit van het Comité van de Regio's; hoofd van de EU-coördinatie-eenheid, bureau van de regionale regering van Karinthië	Lokale/regionale overheid	Oostenrijk
Beierse staatskanselarij	Lokale/regionale overheid	Duitsland
The Potsdam Institute for eGovernment	Ngo	Duitsland
Dr. Pafitī Marianna, Neoellīnikīs Filologías	Overige	Griekenland
Regionale raad van Calabrië	Lokale/regionale overheid	Italië
Dr. Alessandro Simonato, Universiteit van Padova	Overige	Italië
Europees Comité van de Regio's	Adviesorgaan van de EU	EU
Fins parlement	Lidstaat	Finland
Zweeds parlement	Lidstaat	Zweden
Hongaarse regering	Lidstaat	Hongarije
Conferenza delle Assemblee Legislative delle Regione Italiane	Lokale/regionale overheid	Italië
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)	Lokale/regionale overheid	Nederland
European Lotteries Association	Branchevereniging	EU
Deutsche Bundesregierung (niet op papier)	Lidstaat	Duitsland
Insurance Europe	Branchevereniging	EU
Lets parlement	Lidstaat	Letland
Portugees parlement	Lidstaat	Portugal
Frans parlement (Sénat)	Lidstaat	Frankrijk
Maltees parlement	Lidstaat	Malta
WWF	Ngo	EU
Birdlife International	Ngo	EU
Dr. Diane Fromage	Overige	Nederland
Regio's met wetgevende bevoegdheden (RLEG)	Lokale/regionale overheid	EU
Reinhold Bocklet, MdL. Vicevoorzitter van het parlement van de deelstaat Beieren	Lokale/regionale overheid	Duitsland
Anoniem x 59	Overige	Diverse

Bijlage III Juridische en beleidsachtergrond voor de werkzaamheden van de taskforce

1. Het bestaande juridische en beleidskader waarbinnen de instellingen werken

De werkzaamheden van de taskforce moeten worden gezien tegen de achtergrond van de huidige wettelijke en beleidskaders voor de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid in de Unie.

1.1. Bevoegdheidstoedeling: afbakening tussen de bevoegdheden van de Unie en die van de lidstaten

De lidstaten hebben de gebieden waarop de Unie kan optreden uitdrukkelijk beperkt door in de Verdragen specifieke bevoegdheden aan de Unie toe te kennen. Bevoegdheden die niet aan de Unie zijn toegekend, blijven bij de lidstaten. Hiermee worden de verantwoordelijkheden van de Unie duidelijk afgebakend van die van de lidstaten.

In het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie worden drie hoofdcategorieën van bevoegdheden van de Unie onderscheiden: exclusieve, gedeelde en ondersteunende bevoegdheden. Op gebieden die onder de exclusieve bevoegdheid³⁷ vallen, kan alleen de Unie optreden, tenzij de Unie de lidstaten daartoe machtigt.

Op beleidsterreinen waar de bevoegdheid met de lidstaten wordt gedeeld³⁸, kunnen zowel de Unie als de lidstaten juridisch bindende maatregelen vaststellen maar kunnen de lidstaten alleen optreden voor zover de Unie dat niet heeft gedaan. Omgekeerd kunnen de lidstaten, wanneer de Unie ophoudt op te treden, hun bevoegdheid daartoe opnieuw uitoefenen. Die preemption bestaat niet op gebieden waarop de Unie alleen bevoegd is om het optreden van de lidstaten te ondersteunen, te coördineren of aan te vullen³⁹ en het optreden van de Unie mag derhalve het recht van de lidstaten om op te treden niet harmoniseren of vervangen. Deze indeling in categorieën is belangrijk omdat het subsidiariteitsbeginsel niet van toepassing is op gebieden waarvoor de Unie exclusief bevoegd is.

1.2. De uitoefening van de bevoegdheid van de Unie: beginselen van subsidiariteit, evenredigheid en loyale samenwerking

Het optreden van de Unie wordt beheerst door de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid⁴⁰, en de instellingen hebben de specifieke verplichting ervoor te zorgen dat deze twee beginselen in acht worden genomen⁴¹. Subsidiariteit houdt in dat de Unie alleen mag optreden wanneer (en voor zover) de beoogde doelstellingen niet voldoende door de lidstaten (centraal of op regionale of lokale niveaus) kunnen worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang of de gevolgen van het overwogen optreden beter op het niveau van de Unie kunnen worden bereikt⁴². Deze criteria worden gewoonlijk de criteria EU-noodzaak en EU-meerwaarde genoemd.

De inhoud en de vorm van het optreden van de Unie mogen niet verder gaan dan wat nodig is om de doelstellingen van de Verdragen te verwezenlijken⁴³. Dit is het evenredigheidsbeginsel. De Unie is ook verplicht de gelijkheid van de lidstaten alsmede hun nationale identiteit die besloten ligt in hun politieke en constitutionele structuren, waaronder die voor regionaal en lokaal bestuur, te eerbiedigen⁴⁴. Bovendien moeten de Unie en de lidstaten zich houden aan het beginsel van loyale samenwerking en elkaar bijstaan bij het vervullen van de taken die uit de Verdragen voortvloeien, waaronder het nastreven van de doelstellingen van de Verdragen via afgeleid recht.

Al deze factoren kunnen van invloed zijn op de inhoud en de intensiteit van het optreden van de Unie.

De Verdragen moedigen de betrokkenheid van nationale parlementen bij de beleidsvorming van de Unie aan⁴⁵. In Protocol nr. 1 bij het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is bepaald dat de Commissie groenboeken, witboeken, mededelingen, jaarlijkse werkprogramma's en wetgevingsvoorstellen aan de nationale parlementen moet toezenden op hetzelfde moment dat ze deze aan het Europees Parlement en de Raad toezendt. De nationale parlementen kunnen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie met redenen omklede adviezen toezenden over de verenigbaarheid van een bepaald wetgevingsvoorstel met het subsidiariteitsbeginsel. De nationale parlementen moeten ook agenda's van de Raadszittingen ontvangen alsmede de notulen van Raadszittingen waarop ontwerpen van wetgevingshandelingen worden besproken. Ten slotte zijn de nationale parlementen primair verantwoordelijk voor het waarborgen van de naleving van het subsidiariteitsbeginsel volgens de procedure van Protocol nr. 2 VEU/VWEU betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid.

³⁷ Op de volgende gebieden: de douane-unie, de mededingingsregels voor de werking van de interne markt, het monetaire beleid voor lidstaten die de euro als munt hebben, de instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee in het kader van het gemeenschappelijk visserijbeleid en de gemeenschappelijke handelspolitiek (*artikel 3 VWEU*).

³⁸ Op de volgende gebieden: interne markt; sociaal beleid (omschreven in het Verdrag); economische, sociale en territoriale samenhang; landbouw en visserij (met uitsluiting van de instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee); milieu, consumentenbescherming, vervoer; trans-Europese netwerken; energie; ruimte van vrijheid, veiligheid en recht; en gemeenschappelijke veiligheidsvraagstukken op het gebied van volksgezondheid (omschreven in het Verdrag) (*artikel 4 VWEU*).

³⁹ Op de volgende gebieden: bescherming en verbetering van de menselijke gezondheid; industrie; cultuur; toerisme; onderwijs, beroepsopleiding, jongeren en sport; civiele bescherming; en administratieve samenwerking (*artikel 6 VWEU*).

⁴⁰ Artikel 5, lid 1, VEU.

⁴¹ Artikel 1 van Protocol nr. 2 VEU/VWEU.

⁴² Artikel 5, lid 3, VEU.

⁴³ Artikel 5, lid 4, VEU.

⁴⁴ Artikel 4, lid 2, VEU.

⁴⁵ Artikel 12 VEU.

1.3. Het subsidiariteitscontrolemechanisme (Protocol nr. 2, VEU/VWEU)

In Protocol nr. 2 VEU/VWEU zijn de parameters van het subsidiariteitscontrolemechanisme beschreven⁴⁶. Het is van toepassing op gebieden waarop de EU geen exclusieve bevoegdheid heeft. Indien nationale parlementen van oordeel zijn dat ontwerpen van wetgevingshandelingen niet in overeenstemming zijn met het subsidiariteitsbeginsel, kunnen zij binnen een termijn van 8 weken na de toezending van het voorstel in alle officiële talen een met redenen omkleed advies aan de Commissie, het Europees Parlement en de Raad toezenden. De Commissie moet rekening houden met de met redenen omklede adviezen die zij ontvangt. Het effect van de met redenen omklede adviezen op de wetgevingsprocedure hangt af van het aantal nationale parlementen die reageren en van het aantal stemmen die zij vertegenwoordigen. Aan elk van de 28 nationale parlementen worden twee stemmen toegekend. Indien er 2 kamers zijn, heeft elke kamer 1 stem.

Als met redenen omklede adviezen ten minste een derde⁴⁷ van alle aan de nationale parlementen toegewezen stemmen vertegenwoordigen, moet de Commissie haar voorstel herzien en kan zij besluiten haar voorstel te handhaven, te wijzigen of in te trekken. De Commissie moet haar besluit met redenen omkleeden. Dit staat bekend als de gelekaartprocedure, waarvan er tot nu toe drie zijn geweest.

Als de met redenen omklede adviezen de meerderheid van de stemmen vertegenwoordigen en het ontwerp van wetgevingshandeling onder de gewone wetgevingsprocedure valt, moet de Commissie haar voorstel herzien en besluiten of zij het handhaaft, wijzigt of intrekt. Als de Commissie besluit haar voorstel te handhaven, moet zij haar besluit tegenover het Europees Parlement en de Raad motiveren om aan te tonen dat het voorstel in overeenstemming is met het subsidiariteitsbeginsel. Dit staat bekend als de oranjekaartprocedure, die tot nu toe nog nooit is ingeleid. Indien een gewone meerderheid van de leden van het Europees Parlement, of 55 % van de leden van de Raad, besluit dat het voorstel in strijd is met het subsidiariteitsbeginsel, wordt het voorstel niet verder in overweging genomen.

Sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon heeft het Comité van de Regio's meer bevoegdheden op het gebied van subsidiariteit. Het heeft het recht om bij het Hof van Justitie beroep in te stellen wegens schending van het subsidiariteitsbeginsel⁴⁸. Het Comité van de Regio's heeft ook een netwerk voor subsidiariteitstoezicht opgezet⁴⁹ dat gericht is op het vergemakkelijken van de uitwisseling van informatie tussen lokale en regionale overheden in de Europese Unie en de EU-instellingen over documenten en wetgevingsvoorstellen van de Europese Commissie die directe gevolgen hebben voor regionale en lokale overheden.

1.4. Betere regelgeving en beter wetgeven: belangrijke wijzigingen sinds 2015

Het kader voor betere regelgeving van de Commissie heeft tot doel een empirisch onderbouwde beleidsvorming tot stand te brengen. Het bevordert transparantie, verantwoording en geïnformeerde besluitvorming. In de benadering van de Commissie voor betere regelgeving wordt expliciet rekening gehouden met de beleidslevenscyclus en de verschillende fasen daarvan: begin, voorbereiding, uitvoering, evaluatie en de daaropvolgende wijziging. Betere regelgeving is gebaseerd op drie hoofd pijlers die elkaar aanvullen en nauw met elkaar samenhangen:

- effectbeoordeling;
- evaluatie; en
- raadpleging van belanghebbenden.

In 2015 heeft de Commissie ingrijpende wijzigingen aangebracht in haar beleid inzake betere regelgeving. De Commissie heeft richtsnoeren opgesteld en gepubliceerd⁵⁰ die instructies bevatten voor hoe de diensten van de Commissie tijdens de gehele beleidscyclus betere regelgeving kunnen toepassen. In deze richtsnoeren wordt ook ingegaan op de wijze waarop de Commissie de lidstaten zal bijstaan bij de nationale uitvoering van de wetgeving van de Unie. Een aanvullende toolbox⁵¹ omvat 65 afzonderlijke instrumenten die meer gedetailleerde hulp bieden bij de aanpak van specifieke kwesties zoals

subsidiariteit en evenredigheid,⁵² het opstellen van de toelichting⁵³ bij de voorstellen van de Commissie, territoriale gevolgen,⁵⁴ de keuze van beleidsinstrument⁵⁵ en uitvoeringsplannen⁵⁶.

De voorzitter van de Commissie heeft in mei 2015 ook een nieuwe Raad voor regelgevingstoetsing⁵⁷ ingesteld. De raad van bestuur bestaat uit een voorzitter en zes leden die deskundig zijn op sociaal, economisch en milieugebied, aangezien betere regelgeving een centrale rol speelt bij het integreren van duurzame ontwikkeling in de beleidsvorming van de Unie. De leden zijn allen fulltime werkzaam voor de raad van bestuur en hebben geen enkele verantwoordelijkheid voor de beleidsvorming. Drie van de leden worden van buiten de instellingen aangeworven via open selectieprocedures op basis van verdienste. De overige vier leden zijn afkomstig uit de diensten van de Commissie en worden via soortgelijke maar interne procedures geselecteerd. Kandidaten met ervaring en deskundigheid op het gebied van de activiteiten van lokale en regionale overheden komen in aanmerking en worden zelfs aangemoedigd om te solliciteren. De raad van bestuur toetst de kwaliteit van alle effectbeoordelingen en geselecteerde evaluaties aan de vereisten van de door de commissie opgestelde richtsnoeren voor betere regelgeving. De raad van bestuur brengt positieve en negatieve adviezen uit. Voor initiatieven die vergezeld gaan van een effectbeoordeling is over het algemeen een positief advies van de raad van bestuur vereist voordat het dossier voor besluit aan het college van commissarissen kan worden voorgelegd.

⁴⁶ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2016.202.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AC%3A2016%3A202%3ATOC#d1e182-201-1

⁴⁷ Deze drempel is een vierde voor ontwerpen van wetgevingshandelingen die verband houden met vrijheid, veiligheid en recht.

⁴⁸ Artikel 8 van Protocol nr. 2 betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid.

⁴⁹ <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Pages/default.aspx>

⁵⁰ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-guidelines_nl

⁵¹ https://ec.europa.eu/info/better-regulation-toolbox_nl

⁵² https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-5_nl

⁵³ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-38_nl

⁵⁴ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-33_nl

⁵⁵ Instrument nr. 18 met betrekking tot de keuze van beleidsinstrumenten: https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-18_nl

⁵⁶ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-36_nl

⁵⁷ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/regulatory-scrutiny-board_nl

Raadpleging van belanghebbenden

In artikel 11 van het Verdrag betreffende de Europese Unie is bepaald dat de instellingen van de Unie de burgers en representatieve organisaties de mogelijkheid moeten bieden hun mening over alle onderdelen van het optreden van de Unie kenbaar te maken. De Commissie moet ook brede raadplegingen houden om de transparantie en samenhang van het optreden van de Unie te waarborgen⁵⁸. Dit maakt deel uit van het recht van de burgers om deel te nemen aan het democratisch bestel van de Unie en is belangrijk voor de legitimiteit van de Unie. Voorzitter Juncker heeft alle leden van het college verzocht politiek actief te zijn in de lidstaten en in burgerdialogen⁵⁹ door de gemeenschappelijke agenda te presenteren en mee te delen, naar ideeën te luisteren en met belanghebbenden in gesprek te gaan. Op 15 mei 2018 hadden onder de Commissie-Juncker ongeveer 400 evenementen in het kader van de burgerdialoog plaatsgevonden. Er heeft ook een specifieke raadpleging over de toekomst van Europa plaatsgevonden⁶⁰. Het Europees Comité van de Regio's zal in december 2018 meer dan 200 lokale evenementen/burgerdialogen in 28 Europese landen hebben afgerond waaraan ongeveer 230 leden van het Comité en meer dan 30 000 burgers zullen hebben deelgenomen, en heeft een vergelijkbaar aantal reacties verzameld via een online EU-enquête en een EU-app voor mobiele telefoons: *"Have your say on Europe"* (*Laat uw stem horen over Europa*). De voorzitter van het Europees Comité van de Regio's lanceert in het najaar van 2018 ook een mechanisme voor permanente dialoog in verband met de uitvoering van het verslag van de taskforce en de daarin opgenomen informatie/outreachaanbevelingen.

Door belanghebbenden te raadplegen, kunnen meningen kenbaar worden gemaakt en kan concrete informatie haar weg vinden naar de voorbereiding van nieuwe initiatieven of de evaluatie van bestaand beleid. De raadpleging wordt nu ondersteund door een strategie om vast te stellen welke informatie nodig is, bij welke belanghebbenden relevante informatie kan worden verkregen en op welke wijze de belanghebbenden zullen worden betrokken. De eerste beschrijving van het initiatief en de raadplegingsstrategie zal worden gepubliceerd in de routekaart of de aanvangseffectbeoordeling. Zo kunnen alle belanghebbenden in een vroeg stadium commentaar leveren en zich voorbereiden op de meer gedetailleerde raadplegingsactiviteiten die volgen. Alle raadplegingen en feedbackmogelijkheden zijn nu toegankelijk via één webportaal (zie het deel over *"Inspraak"*)⁶¹.

Evaluaties en effectbeoordelingen zijn afhankelijk van een kwalitatief goede raadpleging van de belanghebbenden en gaan in het algemeen vergezeld van een 12 weken durende openbare raadpleging via internet als onderdeel van de raadplegingsstrategie. Voor belangrijke initiatieven in het werkprogramma van de Commissie streeft de Commissie ernaar de raadplegingen te houden in alle officiële talen en in andere gevallen ten minste in het Engels, Frans en Duits.

Belanghebbenden kunnen gedurende de gehele beleidscyclus feedback geven over de voorbereiding en uitvoering van beleid. Via de website *"Inspraak"* kunnen belanghebbenden:

opmerkingen indienen over routekaarten van de Commissie en aanvangseffectbeoordelingen die bij de aanvang van een nieuw initiatief worden gepubliceerd (gedurende een periode van 4 weken);

deelnemen aan openbare raadplegingen bij nieuwe initiatieven of evaluaties van bestaande wetgeving of bestaand beleid (over het algemeen gedurende een periode van 12 weken);

opmerkingen indienen over door de Commissie aangenomen voorstellen gedurende een periode van 8 weken na de aanneming ervan. Deze worden door de Commissie samengevoegd en aan het Europees Parlement en de Raad toegezonden;

opmerkingen indienen over de wetteksten van ontwerpen van gedelegeerde handelingen en ontwerpuitvoeringshandelingen voordat deze door de Commissie worden afgerond (gedurende een periode van 4 weken); en

opmerkingen en suggesties indienen over de wijze waarop specifieke wetgeving kan worden vereenvoudigd. Deze suggesties worden vervolgens behandeld door het Refit-platform, dat adviezen en aanbevelingen voor de Commissie kan opstellen.

Alle belanghebbenden kunnen aan dergelijke activiteiten deelnemen en kunnen verzoeken om automatische kennisgevingen wanneer nieuwe documenten naar de website *"Inspraak"* worden geüpload. Belanghebbenden kunnen ook hun meningen en andere informatie bij de Commissie indienen buiten de formele raadplegings- en feedbackprocessen.

Evaluatie en geschiktheid van de regelgeving

De Commissie evalueert ook de wetgeving en het beleid van de Unie. Zij past het beginsel "eerst evalueren" toe, wat betekent dat de werking en doeltreffendheid van wetgeving worden gecontroleerd voordat voorstellen tot wijziging ervan worden gedaan. Bij een evaluatie worden de doeltreffendheid, de economische efficiëntie, de relevantie, de samenhang en de EU-meerwaarde beoordeeld. Er moet worden nagegaan of de wetgeving werkt zoals beoogd en of de verwachte effecten zich daadwerkelijk hebben voorgedaan.

Daarnaast, en in het kader van het programma voor gezonde regelgeving van de Commissie, moet bij alle herzieningen van wetgeving systematisch worden onderzocht of het mogelijk is de wetgeving te vereenvoudigen en onnodige kosten te verminderen⁶². Een Refit-platform, bestaande uit deskundigen uit de lidstaten en het maatschappelijk middenveld, adviseert de Commissie over problematische wetgeving en maakt hiervoor gebruik van een website waarop belanghebbenden hun ideeën en ervaringen kenbaar kunnen maken⁶³.

Interinstitutioneel akkoord "Beter wetgeven"

Het interinstitutioneel akkoord "Beter wetgeven" is in april 2016 in werking getreden⁶⁴. Het is gebaseerd op artikel 295 VWEU en bevat de verbintenissen die het Europees Parlement, de Raad en de Commissie zijn aangegaan met betrekking tot tal van aspecten die verband houden met de voorbereiding en uitvoering van wetgeving van de Unie. De punten 12 en 25 zijn met name van belang: ze hebben betrekking op de waarborging van de naleving van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid via effectbeoordeling en op de presentatie van de motivering van de Commissie in de toelichting⁵³ bij haar wetgevingsvoorstellen.

⁵⁸ Artikel 11, lid 3, VEU.

⁵⁹ <https://ec.europa.eu/info/events/citizens-dialogues>

⁶⁰ https://ec.europa.eu/commission/consultation-future-europe_nl

⁶¹ https://ec.europa.eu/info/law/contribute-law-making_nl

⁶² COM(2017) 651: Voltooiing van de agenda voor betere regelgeving: betere oplossingen voor betere resultaten: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/completing-the-better-regulation-agenda-better-solutions-for-better-results_en.pdf

⁶³ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly/refit-platform_en

⁶⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=OJ:L:2016:123:TOC>

Gedelegeerde handelingen

Het Europees Parlement en de Raad (als medewetgevers van de EU) kunnen de Commissie machtigen om bepaalde gedelegeerde handelingen vast te stellen die de wetgeving van de Unie aanvullen of de niet-essentiële onderdelen ervan wijzigen. Dergelijke handelingen vergemakkelijken de uitvoering van wetgeving van de Unie door de Europese Commissie. Het gebruik van gedelegeerde handelingen is geregeld in artikel 290 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. De medewetgevers hebben de bevoegdheid om over elke afzonderlijke gedelegeerde handeling een veto uit te spreken of om de machtiging in haar geheel in te trekken.

Aan de Commissie kunnen ook uitvoeringsbevoegdheden worden verleend om de voorwaarden voor een uniforme uitvoering van handelingen van de Unie te creëren. Deze vallen onder artikel 291 VWEU en volgen de in het recht van de Unie overeengekomen gedetailleerde regels voor de opstelling ervan. De medewetgevers hebben ook de bevoegdheid om dergelijke handelingen te verwerpen en deskundigen van de lidstaten worden bij de voorbereiding ervan betrokken via passende comités bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten.

De voorbereiding van elke gedelegeerde handeling wordt geregeld door het interinstitutioneel akkoord “Beter wetgeven” en omvat de deelname

van deskundigen van het Europees Parlement, de Raad en de lidstaten. De voorbereidende processen zijn transparant en kunnen worden gevolgd via een nieuw interinstitutioneel register van gedelegeerde handelingen⁶⁵. Voordat de Europese Commissie de ontwerpen van gedelegeerde handelingen goedkeurt, worden zij online gepubliceerd⁶⁶, zodat alle belanghebbenden hun standpunt kenbaar kunnen maken aan de Commissie, die de tekst kan wijzigen om tegemoet te komen aan de bezorgdheid van de belanghebbenden. In sommige gevallen kunnen gedelegeerde handelingen ook worden ondersteund door een effectbeoordeling of een soortgelijk document dat is opgesteld door een gedecentraliseerd agentschap ter ondersteuning van de uitvoering van de Uniewetgeving.

In het kader van de uitvoering van het interinstitutioneel akkoord “Beter wetgeven” onderhandelen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie over criteria om onderscheid te maken tussen het gebruik van gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen. Deze problematische kwestie doet zich vaak voor bij onderhandelingen tussen medewetgevers over afzonderlijke wetgevingsdossiers. Daarnaast heeft de Commissie voorstellen gedaan om de EU-wetgeving betreffende machtigingen die nog niet in overeenstemming zijn met de door het Verdrag van Lissabon ingevoerde vereisten van de artikelen 290 en 291 te actualiseren. Hierbij worden machtigingen onderworpen aan de regelgevingsprocedure met toetsing.

⁶⁵ <https://webgate.ec.europa.eu/regdel/#/home>

⁶⁶ https://ec.europa.eu/info/law/contribute-law-making_nl

Bijlage IV Belangrijkste documenten van de leden van de taskforce

Door het secretariaat van de taskforce opgestelde discussiedocumenten

- (1) Background Paper No.1: Information related to the work of the Task Force⁶⁷.
- (2) Background Paper No 2: Better Regulation⁶⁸.
- (3) Discussion paper No. 1: Initial exchange of views on the work of the Task Force⁶⁹.
- (4) Discussion Paper No 2: The participation of local and regional authorities in the preparation and follow-up of Union legislation⁷⁰.
- (5) Discussion paper No. 3: Application of subsidiarity and proportionality in the work of the institutions⁷¹.
- (6) Discussion paper No. 4: Re-delegation of policy responsibility and delivering policies more efficiently⁷².

Door de leden van de taskforce ingediende documenten

- (7) Bijdrage van de vertegenwoordigers van het Comité van de Regio's die lid zijn van de taskforce inzake subsidiariteit, evenredigheid en minder en efficiënter optreden: "Better involvement of local and regional authorities in the preparation, coordination and implementation of Union policies"⁷³.
- (8) Bijdrage van dr. Reinhold Lopatka: Werkdocument voor de vergadering van 23 februari 2018: "The involvement of the local and regional levels in the preparation and implementation of EU policies"⁷⁴.
- (9) How to better apply the principle of subsidiarity and the subsidiarity control mechanism: Recommendations to the Task Force on Subsidiarity, Proportionality and "Doing Less More Efficiently" based on Contributions of the Conference of Parliamentary Committees for Union Affairs (COSAC)⁷⁵.
- (10) Contribution of the Committee of the Regions' members of the Task Force on Subsidiarity, Proportionality and "Doing Less More Efficiently": "How to better apply the principles of subsidiarity and proportionality"⁷⁶.
- (11) Bijdrage van dr. Reinhold Lopatka: Werkdocument voor de vergadering van 15 March 2018: 'Application of subsidiarity and proportionality in the work of the institutions'⁷⁷.
- (12) Bijdrage van de vertegenwoordigers van het Comité van de Regio's die lid zijn van de taskforce inzake subsidiariteit, evenredigheid en minder en efficiënter optreden: Objective (b): Identification of policy areas where decision-making or implementation could be re-delegated in whole or in part or definitely returned to the Member State⁷⁸.
- (13) Bijdrage van dr. Reinhold Lopatka: Werkdocument voor de vergadering van 27 april 2018: 'Re-delegation of policy responsibility and delivering policies more efficiently'⁷⁹.
- (14) Bijdrage van de LIX Cosac⁸⁰.
- (15) 29ste halfjaarlijkse verslag van de COSAC⁸¹.

⁶⁷ https://ec.europa.eu/commission/publications/background-paper-no-1-information-related-work-task-force_en

⁶⁸ https://ec.europa.eu/commission/publications/background-paper-no-2-better-regulation_en

⁶⁹ https://ec.europa.eu/commission/publications/discussion-paper-no-1-idiscussion-paper-no-1-initial-exchange-views-work-task-force_en

⁷⁰ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/discussion-paper-2-taskforce-subsidiarity_en.pdf

⁷¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/5-3-2018-2018-tf-discussion-paper-no3-institutional-work_en.pdf

⁷² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/19-4-2018_-tf-discussion-paper-no4-redelegation-efficiency_en.pdf

⁷³ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/contribution-cor-taskforce-subsidiarity_en.pdf

⁷⁴ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/working-paper-lopatka-taskforce-subsidiarity_en.pdf

⁷⁵ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/subsidiarity_paper-cosac-recommendations_en.pdf

⁷⁶ https://ec.europa.eu/commission/publications/contribution-european-committee-regions-members-task-force-subsidiarity-and-proportionality-principles_en

⁷⁷ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/sg-2018-00573_en_0.pdf

⁷⁸ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/subsidiarity-task-force-cor-members-contribution-for-tf-meeting-on-27-april-2018_en.pdf

⁷⁹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/sg-2018-00573_en.pdf

⁸⁰ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/contribution-lix-cosac-18-06-2018_en.pdf

⁸¹ <https://parleu2018bg.bg/upload/2702/29+Bi+Annual+Report+EN.pdf>

Bijlage V Gemeenschappelijke beoordeling van de naleving van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid

Taskforce inzake subsidiariteit, evenredigheid en minder en efficiënter optreden

Modeltabel voor de beoordeling van subsidiariteit en evenredigheid gedurende de gehele beleidscyclus.

Instelling*	
Titel van het voorstel of initiatief	
Institutionele referentie(s)	

Doel van en toelichting bij deze beoordelingstabel

Deze tabel is bedoeld om te komen tot een gedeelde en consistente aanpak bij het beoordelen van de conformiteit van een bepaald voorstel of initiatief met de in het Verdrag neergelegde beginselen van subsidiariteit en evenredigheid. Het is de bedoeling dat de tabel wordt gebruikt door de Europese Commissie bij het initiëren van haar voorstellen, door de nationale parlementen bij het opstellen van hun met redenen omklede adviezen overeenkomstig Protocol nr. 2 bij het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en door het Europees Parlement en de Raad als wetgevers van de EU. De tabel is ook bedoeld voor gebruik bij initiatieven van een groep lidstaten, verzoeken van het Hof van Justitie, aanbevelingen van de Europese Centrale Bank en verzoeken van de Europese Investeringsbank tot vaststelling van wetgevingshandelingen (artikel 3 van Protocol nr. 2)

Het subsidiariteitsbeginsel helpt te bepalen of het gerechtvaardigd is dat de Unie optreedt binnen de gedeelde of ondersteunende bevoegdheden die haar in de Verdragen zijn toegekend, dan wel of het passender is dat de lidstaten op het passende nationale, regionale of lokale niveau optreden. Om de subsidiariteitstoets te doorstaan, moet aan de twee cumulatieve voorwaarden **EU-noodzaak** en **EU-meerwaarde** zijn voldaan. Deze worden hieronder nader toegelicht.

Het evenredigheidsbeginsel helpt ervoor te zorgen dat de intensiteit van de wettelijke verplichtingen of de beleidsaanpak overeenstemt met de beoogde doelstellingen van het beleid of de wetgeving.

Dit betekent dat de inhoud en de vorm van het optreden van de Unie niet verder mogen gaan dan wat nodig is om de beoogde doelstellingen te verwezenlijken.

De effectbeoordelingen die de Europese Commissie ter ondersteuning van haar voorstellen opstelt, omvatten een beoordeling van de subsidiariteit en evenredigheid. Daarnaast gaat elk voorstel van de Commissie vergezeld van een toelichting waarin ook haar beoordeling van de subsidiariteit en evenredigheid is opgenomen, aangezien dit een vereiste is van Protocol nr. 2 bij het VWEU naast twee andere vereisten: brede raadplegingen houden alvorens een wetgevingshandeling voor te stellen en rekening houden met de lokale en regionale dimensie van een voorgenomen optreden.

Hoewel deze beoordelingstabel alleen betrekking heeft op subsidiariteit en evenredigheid, staat het elke instelling die er gebruik van maakt vrij elementen toe te voegen die nuttig zijn voor haar eigen interne processen en prioriteiten. Zo zou in de tabel een beoordeling kunnen worden opgenomen van het gebruik dat de Commissie maakt van instrumenten voor betere regelgeving of een beoordeling van de politieke aspecten van de voorstellen van de Commissie.

* Niet alle vragen in deze modelbeoordelingstabel zijn relevant voor alle instellingen.

1. Kan de Unie optreden? Wat is de rechtsgrondslag en bevoegdheid van het voorgenomen optreden van de Unie?

1.1 Welk(e) artikel(en) van het Verdrag wordt (worden) gebruikt ter ondersteuning van het wetgevingsvoorstel of beleidsinitiatief?

1.2 Is de door dit artikel van het Verdrag vertegenwoordigde bevoegdheid van de Unie exclusief, gedeeld of ondersteunend van aard?

Subsidiariteit is niet van toepassing op beleidsterreinen waarop de Unie **exclusieve** bevoegdheid heeft in de zin van artikel 3 VWEU. Het is de specifieke rechtsgrondslag die bepaalt of het voorstel onder het subsidiariteitscontrolemechanisme valt. In artikel 4 VWEU is vastgelegd op welke gebieden de Unie en de lidstaten een gedeelde bevoegdheid hebben, terwijl in artikel 6 VWEU is bepaald op welke gebieden de Unie alleen bevoegd is om het optreden van de lidstaten te ondersteunen.

2. Subsidiariteitsbeginsel: Waarom zou de EU moeten optreden?

2.1 Voldoet het voorstel aan de procedurele vereisten van Protocol nr. 2?

- Heeft voorafgaand aan de voorstelling van het optreden van de EU een brede raadpleging plaatsgevonden?
- Bestaat er een gedetailleerd overzicht met kwalitatieve en, waar mogelijk, kwantitatieve indicatoren aan de hand waarvan kan worden beoordeeld of het optreden het best op het niveau van de Unie kan worden uitgevoerd?

2.2 Bevat de toelichting (en de eventuele effectbeoordeling) bij het voorstel van de Commissie een adequate motivering met betrekking tot de naleving van het subsidiariteitsbeginsel?

2.3. Kunnen de doelstellingen van het voorgestelde optreden, op basis van de antwoorden op de onderstaande vragen, in voldoende mate door de lidstaten afzonderlijk worden verwezenlijkt (noodzaak van een optreden van de EU)?

a)	Zijn er significante/aanmerkelijke transnationale/grensoverschrijdende aspecten verbonden aan de problemen die worden aangepakt? Zijn deze gekwantificeerd?
b)	Zou een optreden op nationaal niveau of het uitblijven van een optreden op EU-niveau in strijd zijn met de kerndoelstellingen van het Verdrag of de belangen van andere lidstaten aanzienlijk schaden?
c)	In hoeverre zijn de lidstaten in staat of hebben ze de mogelijkheid om passende maatregelen te nemen?
d)	Hoe verschillen het probleem en de oorzaken ervan (bijv. negatieve externe effecten, overloopeffecten) op nationaal, regionaal en lokaal niveau in de EU?
e)	Is het probleem wijdverbreid in de EU of beperkt tot een paar lidstaten?
f)	Worden de lidstaten overbelast bij het verwezenlijken van de doelstellingen van de geplande maatregel?
g)	Hoe verschillen de standpunten/voorkeuren van nationale, regionale en lokale overheden in de EU?

2.4 Kunnen de doelstellingen van het overwogen optreden, op basis van de antwoorden op onderstaande vragen, wegens de omvang of gevolgen ervan beter op het niveau van de Unie worden verwezenlijkt (EU-meerwaarde)?

a)	Zijn er duidelijke voordelen verbonden aan een optreden op EU-niveau?
b)	Zijn er schaalvoordelen? Kunnen de doelstellingen efficiënter op EU-niveau worden verwezenlijkt (grotere voordelen in termen van kostprijs per eenheid)? Zal de werking van de interne markt worden verbeterd?
c)	Wat zijn de voordelen van het vervangen van verschillende nationale beleidslijnen en regels door een homogenere beleidsaanpak?
d)	Wegen de voordelen van een optreden op EU-niveau op tegen het bevoegdheidsverlies van de lidstaten en de lokale en regionale overheden (het gaat hier over voordelen die verder reiken dan de kosten en baten van een optreden op nationaal, lokaal en regionaal niveau)?
e)	Zal er meer juridische duidelijkheid komen voor degenen die de wetgeving moeten uitvoeren?

3. Evenredigheid: Hoe de EU dient op te treden

3.1. Bevat de toelichting (en eventuele effectbeoordeling) bij het voorstel van de Commissie een adequate motivering betreffende de evenredigheid van het voorstel en een verklaring aan de hand waarvan kan worden beoordeeld of het voorstel in overeenstemming is met het evenredigheidsbeginsel?

3.2 Is het voorgestelde optreden, op basis van de antwoorden op onderstaande vragen en de informatie die beschikbaar is uit een effectbeoordeling, de toelichting of andere bronnen, een geschikte manier om de beoogde doelstellingen te bereiken?

a)	Blijft het initiatief beperkt tot de aspecten die de lidstaten niet op bevredigende wijze alleen kunnen bereiken en waar de unie betere resultaten kan behalen?
b)	Is de vorm van het optreden van de Unie (keuze van instrument) gerechtvaardigd, zo eenvoudig mogelijk, en in overeenstemming met de bevredigende verwezenlijking en het waarborgen van de naleving van de nagestreefde doelstellingen (bijv. keuze tussen regelgeving, (kader)richtlijn, aanbeveling, of alternatieve regelgevingsmethoden zoals coregulering)?
c)	Laat het optreden van de Unie zoveel mogelijk ruimte voor nationale besluitvorming en worden de gestelde doelen op bevredigende wijze bereikt? (Is het bijvoorbeeld mogelijk om het optreden van de Unie te beperken tot minimumnormen of om een minder streng beleidsinstrument te gebruiken of een minder strenge beleidsaanpak te hanteren?).
d)	Leidt het initiatief tot financiële of administratieve kosten voor de Unie, de nationale, regionale of plaatselijke overheden, de economische actoren of de burgers? Staan deze kosten in verhouding tot het te bereiken doel?
e)	Is er, met inachtneming van het recht van de Unie, rekening gehouden met bijzondere omstandigheden in de afzonderlijke lidstaten?

Bijlage VI Bijdragen van belanghebbenden die een herziening van wetgeving en voorstellen suggereren

Belanghebbende/ bijdrager	Wetgevingshandeling, beleidsterrein of wetgevingsvoorstel
Leden van de taskforce die het Europees Comité van de Regio's vertegenwoordigen	<ul style="list-style-type: none"> • Mededingingsregels: Diensten van algemeen economisch belang en de complexiteit van regels voor lokale en regionale overheden die diensten verlenen. • Mededingingsbeleid (regels inzake staatssteun): Verordening (EU) nr. 1407/2013 van de Commissie betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun. • Energie: Hernieuwbare energie, energie-efficiëntie en elektriciteitsmarkten, met inbegrip van klimaat- en energieplannen in verband met de rol van lokale en regionale overheden en met inachtneming van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid. • Milieu: Potentiële vereenvoudiging van het toezicht en de verslaglegging in het kader van milieuwetgeving om de administratieve lasten voor overheidsinstanties te verminderen. • Milieu: Meer flexibiliteit voor lokale en regionale overheden bij de uitvoering van de richtlijn milieueffectbeoordeling. • Regels inzake overheidsopdrachten: Potentiële onnodige complexiteit als gevolg van de opname van "groene", sociale en innovatieve criteria in overheidsopdrachten. • Vervoer: Er moet meer aandacht worden besteed aan de rol van lokale en regionale overheden bij de liberalisering van touringcar- en autobusdiensten en diensten van algemeen economisch belang. • Interne markt voor diensten: Het kan nodig zijn de regels voor het verrichten van diensten op de interne markt te vereenvoudigen en flexibeler te maken. Bijvoorbeeld met betrekking tot de kennisgevingsprocedure, de Europese e-kaart voor diensten en de evenredigheidstoets voor gereguleerde beroepen. • Belasting over de toegevoegde waarde (btw): Vereenvoudiging van de btw-regels voor kleine en middelgrote ondernemingen, met name voor grensoverschrijdende transacties. • Vrijheid, veiligheid en recht: Migratie: Door lokale en regionale overheden te betrekken, kunnen meerdere financieringsprogramma's ter ondersteuning van de integratie van migranten in de samenleving beter worden benut. • Semester en cohesiebeleid: Het kan nodig zijn over te gaan tot een vereenvoudiging van de regels inzake subsidiariteit en uitgaven in de gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel en migratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor grensbeheer en visa: COM(2018) 375. • Cohesiebeleid: Het kan nodig zijn om verdere vereenvoudiging te overwegen en de rol van lokale en regionale overheden in aanmerking te nemen. • Onderzoek, technologische ontwikkeling en ruimtevaart: Het kan nodig zijn om de regels voor begunstigden te vereenvoudigen. • Instandhouding van de biologische rijkdommen van de zee: Het kan nodig zijn de territoriale en sociaal-economische dimensies van het structuurbeleid op te nemen in het gemeenschappelijk visserijbeleid. • Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB): Het kan nodig zijn om de financieringsregels te vereenvoudigen en evenrediger te maken.

Belanghebbende/ bijdrager	Wetgevingshandeling, beleidsterrein of wetgevingsvoorstel
Dr. Lopatka (lid van de taskforce)	<ul style="list-style-type: none"> • Milieu: Wetgeving inzake natuurbescherming. Er zou kunnen worden overwogen nationale autoriteiten meer flexibiliteit te geven op het gebied van natuurbescherming om te kunnen reageren op natuurlijke veranderingen in het milieu. • Vervoer: schone voertuigen (aankoop): In de lijst van "schone technologieën" in bijlage I bij het voorstel voor een richtlijn inzake de bevordering van schone en energiezuinige wegvoertuigen is biogas, dat in verscheidene lidstaten een energiebron en een brandstof voor het wegvervoer vormt, niet opgenomen. • Algemeen civiel recht: Op civielrechtelijk gebied dient het acquis van de Unie te worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit. • Consumentenbescherming: De richtlijn consumentenrechten 2011/83/EU is te complex en er zouden meer evenredige benaderingen kunnen worden overwogen. • Consumentenbescherming: Er zou kunnen worden overwogen om meer evenredige regels vast te stellen voor Verordening (EU) 2017/2394 betreffende samenwerking tussen nationale overheden die verantwoordelijk zijn voor de handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming. • Consumentenbescherming: Verordening (EU) 2018/302 inzake de aanpak van ongerechtvaardigde geoblocking en andere vormen van discriminatie van klanten op grond van nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging in de interne markt legt bedrijven onevenredige lasten op. • Consumentenbescherming: Verordening (EU) 2017/2158 voor de reductie van de acrylamidegehalten in levensmiddelen bevat mogelijk onevenredige bepalingen. • Consumentenbescherming: Wat betreft het voorstel voor een richtlijn betreffende bepaalde aspecten van overeenkomsten voor de online-verkoop en andere verkoop op afstand van goederen (COM(2017) 637) dienen meer evenredige benaderingen te worden overwogen in plaats van een volledig geharmoniseerde garantieregeling. • Sociaal beleid: Het voorstel voor een richtlijn betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers dient vanuit het oogpunt van subsidiariteit en evenredigheid te worden bekeken (COM(2017) 253). • Vervoer: Het voorstel voor een richtlijn betreffende het in rekening brengen van het gebruik van bepaalde infrastructuurvoorzieningen aan zware vrachtoertuigen dient vanuit het oogpunt van de regio's te worden bekeken wanneer tolheffingen op basis van het aantal afgelegde kilometers worden opgelegd (COM(2017) 275). • Eengemaakte markt: Het voorstel voor een verordening tot vaststelling van de voorwaarden en procedure op grond waarvan de Commissie van ondernemingen en ondernemersverenigingen mag vragen informatie over de interne markt en aanverwante gebieden te verstrekken, zou kunnen worden bekeken vanuit het oogpunt van subsidiariteit en evenredigheid (COM(2017) 257). • Eengemaakte markt: Het voorstel voor een verordening inzake de wederzijdse erkenning van goederen die in een andere lidstaat rechtmatig in de handel zijn gebracht, zou kunnen worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit en evenredigheid (COM(2017) 796). • Eengemaakte markt: Het voorstel voor een verordening tot vaststelling van voorschriften en procedures voor de naleving en de handhaving van de harmonisatiewetgeving van de Unie inzake producten zou kunnen worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit en evenredigheid (COM(2017) 795). • Eengemaakte markt: Het voorstel voor een richtlijn tot vaststelling van een individueel recht op verhaal in het kader van de richtlijn oneerlijke handelspraktijken zou kunnen worden bekeken vanuit het oogpunt van subsidiariteit en evenredigheid (COM(2018) 173). • Eengemaakte markt: Het voorstel voor een richtlijn betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan een nieuwe reglementering van beroepen zou kunnen worden bekeken vanuit het oogpunt van subsidiariteit en evenredigheid (COM (2016) 822). • Financiële regels: Het voorstel voor een Europees depositoverzekeringstelsel (EDIS) zou kunnen worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit en nationale besluitvorming (COM (2015) 586). • Belastingbeleid: Het voorstel voor een richtlijn tot wijziging van Richtlijn 2006/112/EG wat de btw-tarieven betreft (COM(2018) 20) zou kunnen worden herzien om de lidstaten meer flexibiliteit te geven bij de vaststelling van btw-tarieven. • Belastingbeleid: Het voorstel voor een richtlijn betreffende een gemeenschappelijke heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting (COM(2016) 685) dient te worden herzien om na te gaan of de wetgeving noodzakelijk is voor de werking van de interne markt en of de juiste rechtsgrondslag is gebruikt. • Gemeenschappelijk landbouwbeleid: Bij de lopende herziening dient te worden nagegaan of het nodig is de financieringsregels te vereenvoudigen.

Belanghebbende/ bijdrager	Wetgevingshandeling, beleidsterrein of wetgevingsvoorstel
Deense regering (niet op papier)	<ul style="list-style-type: none"> • De noodzaak van een EU-optreden dient opnieuw te worden bekeken in het voorstel van de Commissie voor een richtlijn inzake de verbetering van de man-vrouwverhouding bij niet-uitvoerende bestuurders van beursgenoteerde ondernemingen (COM(2012) 614). • In de voorgestelde richtlijn betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven (COM(2017) 253) zou beter rekening kunnen worden gehouden met verschillende nationale omstandigheden en benaderingen. • Het voorstel voor een verordening tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de internationale markt voor touringcar- en autobusdiensten (COM(2017) 647) zou kunnen worden heroverwogen vanuit het oogpunt van subsidiariteit en de toereikendheid van nationaal optreden. • In de voorstellen voor een EU-waterverordening (COM(2017) 753) zou beter rekening kunnen worden gehouden met nationale en regionale verschillen. • In de richtlijn inzake de toegankelijkheidseisen voor producten en diensten (COM(2015) 615) zou meer rekening moeten worden gehouden met nationale benaderingen van wetgeving op dit gebied. • De minimumnormen inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor het besturen van een gemotoriseerd voertuig (bijlage III bij Richtlijn 2006/126/EG) zijn mogelijk te ingewikkeld en bureaucratisch. • De regels voor sectorspecifieke e-privacyregelgeving (COM(2017) 10) zijn mogelijk te ingewikkeld en overlappen met algemene regels inzake gegevensbescherming. • Er moet worden overwogen de regels van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) te vereenvoudigen.

Belanghebbende/ bijdrager	Wetgevingshandeling, beleidsterrein of wetgevingsvoorstel
Duitse regering (niet op papier)	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbeveling voor een besluit van de Raad inzake het openen van onderhandelingen tot wijziging van het Verdrag tot oprichting van de energiegemeenschap ("document restreint" COM(2017) 5751): zou kunnen worden heroverwogen vanuit het oogpunt van subsidiariteit. • Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2009/73/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas (COM(2017) 660): geen effectbeoordeling, ondanks aanzienlijke economische gevolgen en de voorgestelde uitbreiding van wederzijdse rechten en verplichtingen. • Voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Besluit nr. 1313/2013/EU betreffende een Uniemechanisme voor civiele bescherming (COM(2017) 309): geen effectbeoordeling hoewel het risico bestaat dat "rescEU" verder zou gaan dan het coördineren en aanvullen van missies. • Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1073/2009 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor toegang tot de internationale markt voor touringcar- en autobusdiensten (COM(2017) 647) en Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 92/106/EEG houdende vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor bepaalde vormen van gecombineerd vervoer van goederen tussen lidstaten (COM(2017) 648): zou kunnen worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit en de aanzienlijke gevolgen ervan voor binnenlands (niet-grensoverschrijdend) verkeer. • Justitiële samenwerking in strafzaken: zou kunnen worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit. Met name voor het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering en tot wijziging van Richtlijn 2009/101/EG (COM(2016) 450); en het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bestrijding van fraude en vervalsing in verband met andere betaalmiddelen dan contanten en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/413/JBZ (COM(2017) 489). • Vaststelling van specifieke strafrechtelijke en strafbepalingen in het recht van de Unie: De lidstaten dienen meer flexibiliteit te krijgen om deze bepalingen vast te stellen (bv. "Een „new deal” voor consumenten"), COM(2018) 183, COM(2018) 185 en COM(2018) 184) • Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden in de Europese Unie (COM(2017) 478 en COM(2017) 479): zou kunnen worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit, aangezien de voorstellen ook betrekking hebben op ambtenaren, rechters en militairen die onder oorspronkelijk nationale taken vallen. • Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU, Euratom) nr. 1141/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende het statuut en de financiering van Europese politieke partijen en Europese politieke stichtingen (COM(2017) 481): de voorgestelde bepalingen betreffende de publicatie op websites van informatie over het evenwicht tussen mannen en vrouwen hadden gevolgen voor websites van nationale partijen. Dit is echter wel herzien tijdens de dialoog. • Uitvoeringsverordening (EU) 2017/543 van de Commissie van 22 maart 2017 houdende uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 763/2008 van het Europees Parlement en de Raad betreffende volks- en woningtellingen, wat de technische specificaties voor de thema's en voor de uitsplitsingen daarvan betreft (C(2017) 1728): dient vanuit het oogpunt van subsidiariteit te worden herzien, waarbij alternatieve benaderingen dienen te worden overwogen. • Standaardisatie in de gezondheidszorg: zou kunnen worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit. Hoewel het doel is de ongelijkheid in de zorg tussen de lidstaten te verminderen, kan standaardisatie leiden tot hogere kosten en lagere kwaliteitsnormen (bijv. het initiatief van de Europese Commissie inzake borstkanker). • Regulering van informatievereisten, met name op het gebied van het burgerlijk recht en het handelsrecht: het risico van overregulering met administratieve lasten, met name voor kleine en middelgrote ondernemingen (bijv. één digitale toegangspoort), COM(2017) 256). • Europees semester: risico dat de bevoegdheid van de EU wordt overschreden. De nadruk moet liggen op het economisch en fiscaal beleid. De toenemende focus op gezondheid en zorg in de lidstaten dient te worden herzien in het licht van het feit dat de lidstaten primair bevoegd zijn voor het gezondheidszorgbeleid. • Europese pijler van sociale rechten: risico dat de bevoegdheid van de EU wordt overschreden. Bijzondere aandacht voor subsidiariteit en evenredigheid bij de omzetting van de sociale pijler in de gezondheidszorg. • Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de evaluatie van gezondheidstechnologie en tot wijziging van Richtlijn 2011/24/EU (COM(2018) 51): dient te worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit, aangezien het voorstel raakt aan de bevoegdheden van de lidstaten voor gezondheidszorg.

Belanghebbende/ bijdrager	Wetgevingshandeling, beleidsterrein of wetgevingsvoorstel
	<ul style="list-style-type: none"> • Overheidsopdrachten: dient te worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit aangezien sommige eisen uit bepaalde sectorale besluiten afbreuk doen aan het prerogatief van de lidstaten om het voorwerp van de opdracht te bepalen (bijv. de richtlijn energie-efficiëntie COM(2016) 761 en de richtlijn schone voertuigen COM(2017) 653). • Gedelegeerde handelingen: in gedelegeerde handelingen moet meer aandacht worden besteed aan subsidiariteitsaspecten. Bijv. Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 3/2014 van de Commissie van 24 oktober 2013 tot aanvulling van Verordening (EU) nr. 168/2013 van het Europees Parlement en de Raad betreffende functionele veiligheidsvoorschriften voor de goedkeuring van twee- of driewielige voertuigen en vierwielers (: bijlage XV nr. 4.2.2 bevat voorschriften voor M/S-banden die beter door de lidstaten kunnen worden vastgesteld op basis van specifieke lokale omstandigheden. Of de Gedelegeerde Verordening van de Commissie tot wijziging en rectificatie van Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/208 ter aanvulling van Verordening (EU) nr. 167/2013 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft functionele veiligheidsvoorschriften voor de goedkeuring van landbouw- en bosbouwvoertuigen (C(2018) 863): de voorgestelde verhoging van de maximumbreedte van landbouwvoertuigen is niet verenigbaar met de Duitse infrastructuur. Dergelijke vragen worden momenteel ook besproken in het kader van het pakket "Schone energie voor alle Europeanen".
Hongaarse regering	<ul style="list-style-type: none"> • Wat de justitiële samenwerking in burgerlijke zaken betreft, zou in het algemeen kunnen worden gekeken naar de doeltreffendheid van de wetgeving, de behoefte aan harmonisatie van procedureregels en de behoefte aan meer contacten tussen de lidstaten en derde landen (Verordening (EG) nr. 662/2009 en Verordening (EG) nr. 664/2009) • In het voorstel betreffende de erfopvolging Verordening (EU) nr. 650/2012 zou meer rekening moeten worden gehouden met de verschillende situaties in de lidstaten. • Er dient te worden overwogen om in plaats van verordeningen richtlijnen inzake confiscatie en elektronisch bewijsmateriaal te gebruiken (COM(2018) 225). • Het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden in de Europese Unie zou kunnen worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit en evenredigheid (COM(2017) 797). • Het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers en tot intrekking van Richtlijn 2010/18/EU van de Raad (COM(2017) 253) zou kunnen worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit en evenredigheid. • Het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van een Europese Arbeidsautoriteit (COM(2018) 131) zou kunnen worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit. • Aanbeveling van de Raad met betrekking tot de toegang tot sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen (COM(2018) 132) zou kunnen worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit en evenredigheid.

Belanghebbende/ bijdrager	Wetgevingshandeling, beleidsterrein of wetgevingsvoorstel
WKÖ (Oostenrijkse federale kamer van koophandel)	<ul style="list-style-type: none"> • Op het gebied van het cohesiebeleid zouden de nationale overheden meer verantwoordelijkheid voor de uitvoering kunnen krijgen. • Mededingingsbeleid (staatssteun): Verordening (EU) nr. 1407/2013 van de Commissie betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun. • Voorstel voor een richtlijn betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan een nieuwe reglementering van beroepen (COM(2016) 822). • Het voorstel voor een informatie-instrument voor de eengemaakte markt (COM(2017) 257) zou kunnen worden herzien vanuit het oogpunt van de noodzaak van een EU-optreden. • Het voorstel voor een verordening inzake de aanpak van geoblocking (COM(2016) 289) zou kunnen worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit en evenredigheid. • Het voorstel voor een verordening tot instelling van een Europees depositoverzekeringstelsel (COM(2015) 586) zou kunnen worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit. • Verordening (EU) 2017/2158 van de Commissie voor de reductie van de acrylamidegehalten in levensmiddelen zou kunnen worden bekeken om na te gaan of een aanbeveling evenrediger zou zijn. • Het voorstel voor een richtlijn betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers (COM(2017) 253) zou kunnen worden herzien om kwesties in verband met subsidiariteit te onderzoeken. • Het voorstel voor een richtlijn betreffende een gemeenschappelijke heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting (COM(2016) 685) zou kunnen worden herzien om na te gaan of de wetgeving noodzakelijk is voor de werking van de interne markt en of de juiste rechtsgrondslag is gebruikt. • Richtlijn 2011/83/EU betreffende consumentenrechten zou kunnen worden herzien vanuit het oogpunt van de vereenvoudiging van de vereisten voor bepaalde (buiten verkooppunten gesloten) overeenkomsten. • Wat betreft het voorstel voor een richtlijn betreffende bepaalde aspecten van overeenkomsten voor de online-verkoop en andere verkoop op afstand van goederen (COM(2017) 637) dienen meer evenredige benaderingen te worden overwogen in plaats van een volledig geharmoniseerde garantieregeling. • Sancties op EU-niveau voor inbreuken op bepalingen inzake consumentenbescherming (COM(2018) 185) zou kunnen worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit en evenredigheid. • Business Avenues in het kader van het partnerschapsinstrument – bepaalde aspecten van de Europese economische diplomatie – de ondersteuning van bedrijven moet worden bekeken vanuit het oogpunt van subsidiariteit en de bevoegdheden van de lidstaten.
Insurance Europe	<ul style="list-style-type: none"> • Het voorstel voor een informatie-instrument voor de eengemaakte markt (COM(2017) 257) moet opnieuw worden bekeken vanwege bezorgdheid over de subsidiariteit en evenredigheid. • De herziening van Europese toezichthoudende autoriteiten (met inbegrip van de Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen, Eiopa) geeft aanleiding tot bezorgdheid over subsidiariteit en evenredigheid (COM(2017) 536). • De e-kaart voor diensten (COM(2016) 824 final) geeft aanleiding tot bezorgdheid over de evenredigheid van de gevolgen ervan voor verzekeraars.
Raad van de Zweedse industrie en handel voor betere regelgeving (NNR)	<ul style="list-style-type: none"> • Een vereenvoudiging van de btw-wetgeving van de EU en van de factureringsregels (Richtlijn 2006/112/EU van de Raad) om rekening te houden met de bezorgdheid van kleine en middelgrote ondernemingen. • Richtlijn betalingsdiensten (EU) 2015/2366 (PSD 2). • Europese toezichthoudende autoriteiten COM(2017) 536. • De risico's voor landbouwers van te late betalingen dienen te worden beoordeeld met het oog op compensatie voor te late betalingen in Verordening (EU) nr. 1306/2013 artikel 75 en Uitvoeringsverordening (EU) nr. 809/2014 van de Commissie. • De bepalingen van Verordening (EU) nr. 1303/2013 zouden kunnen worden vereenvoudigd wat betreft het gebruik van investeringssteun in het kader van de verordening inzake plattelandsontwikkeling. • Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 639/2014 van de Commissie zou kunnen worden herzien om het risico te beperken dat runderen van steunregelingen worden uitgesloten als gevolg van verkoop en verkeerde registratieformaliteiten.

Belanghebbende/ bijdrager	Wetgevingshandeling, beleidsterrein of wetgevingsvoorstel
Der Zentralverband des Deutschen Handwerks (ZDH)	<ul style="list-style-type: none"> • Er moet worden nagegaan of er nieuwe wetgeving nodig is op de interne markt voor diensten, aangezien er al uitgebreide regels bestaan (bijv. Richtlijn 2006/123/EG voor erkenningen en andere vestigingsvoorwaarden). • Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties dient te worden herzien vanuit het oogpunt van subsidiariteit en de bevoegdheden van de lidstaten. • Het gebied "beroepsonderwijs en -opleiding" moet worden bekeken vanuit het oogpunt van subsidiariteit en de bevoegdheden van de lidstaten. • Het optreden van de Unie op het gebied van sociaal beleid moet worden bekeken vanuit het oogpunt van subsidiariteit en de autonomie van de lidstaten (bijv. Richtlijn 2003/88/EG inzake arbeidstijd, de richtlijn moederschapsverlof en de richtlijn betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers (COM(2016) 128)). • De staatssteunregels die van toepassing zijn op kleine en middelgrote ondernemingen zouden kunnen worden herzien om ze evenrediger te maken, bijvoorbeeld met betrekking tot de-minimissteun (Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie). • De staatssteunregels voor infrastructuurvoorzieningen voor beroepsonderwijs- en -opleidingen zouden kunnen worden vereenvoudigd om beter rekening te houden met nationale omstandigheden.
Johannes Maier, lid van de deskundigengroep Subsidiariteit van het Comité van de Regio's; hoofd van de EU-coördinatie-eenheid, bureau van de regionale regering van Karinthië	<ul style="list-style-type: none"> • Een renationalisatie van de structuur- en cohesiefondsen zou kunnen worden overwogen. • De Unie zou zich moeten beperken tot het vragen om regionale/grensoverschrijdende strategieën op het gebied van territoriale samenwerking en de ontwikkeling van plattelandsgebieden. • De handhaving van rechten op het gebied van consumentenbescherming door middel van inbreukprocedures en boetes dient opnieuw te worden bekeken, aangezien dit een bevoegdheid van de lidstaten is.
Beierse staatskanselierij - Subsidiariteit en bevoegdheden	<ul style="list-style-type: none"> • Problematische rechtsgrondslagen van het Verdrag (artikelen 114, 153, 192, 194, 113, 79, 196 betreffende de eengemaakte markt, sociaal beleid, milieu, energie, indirecte belastingen, immigratiebeleid en civiele bescherming) • Buitensporige activiteiten op strafrechtelijk gebied (bijv. Europees openbaar aanklager) • Beperk de coördinatie van "zachte" wetgeving (bijv. onderwijs en beroepsopleiding, sociale bescherming, cultuur en toerisme). • Buitensporig gebruik van gedelegeerde handelingen (bijv. op het gebied van landbouw, Creatief Europa, statistiek). • Flexibiliteit bij de uitvoering van uitgavenprogramma's van de EU (structuur- en investeringsfinanciering, gemeenschappelijk landbouwbeleid). • Buitensporige monitoring- en rapportageverplichtingen (bijv. COM(2017) 795 betreffende harmonisatiewetgeving inzake producten); COM(2016) 822 evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan een nieuwe reglementering van beroepen; en diensten van algemeen economisch belang, EU-scorebord voor justitie).
Regionale raad van Calabrië	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake levensmiddelenhygiëne zou evenrediger kunnen worden gemaakt door rekening te houden met regionale verschillen en kenmerken. • Er moet worden nagedacht over minder regelgeving en meer flexibiliteit voor het cohesiebeleid en de Europese structuur- en investeringsfondsen

